Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-нэ гарана | № 189 (13994) | 1975 оной августын 13, среда | Сэн 2 мүнгэн.

СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИ

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ...эг дээрэнь бэелүүлэн, партимнай Центральна Комитет, Советскэ правительство депутадуудай эрхэ ба уялга ...шлүүлхэ, тэдэнние Соведүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхи...тээр хабаадуулха талаар шухала хэмжээнүүдые абаа. Соведүүд олон янзын онол арга хэрэглэн, депутадуудаа ...л хүдэлмэридөө эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг юм. Тэдэ... ...нэгэнниинь саг үргэлжын комиссинууд болоно.

Саг үргэлжын комиссинууд Соведүүдэй ажал хүдэлмэ...дэ туһалха үүргэтэй юм. Иимэ комиссинуудай арга бо...ложо, хүсэ шадал тон ехэ. Ганса манай Буряадай АССР-...нютагай Соведүүдтэ энэ жэлэй июнь һарада боложо үн...гэрһэн һунгалтын һүүлээр 1437 саг үргэлжын комисси ...үүлагдаа. Тэндэ 6914 депутадууд гэхэ гү, али бүхы ...депутадуудай 81 процентнь һунгагдаа.

...Хуулиар үгтэһэн эрхэеэ зүбөөр хэрэглэдэг, ажал хүдэл...ридөө үүсхэл, оролдолго гаргадаг. Соведүүдтэ ехэ туһа ...үрэжэ байдаг саг үргэлжын комиссинууд манай респуб...лика дотор үсөөн бэшэ. Жэшээ болгон Яруунын аймагай ...Соведэй депутадуудай Соведэй хүдөө ажахын саг үр...гэлжын комиссиин хүдэлмэри хараад үзэе.

Тус комисси бүхы ажал хүдэлмэреэ эртээнһээ түсэблэн ...ябуулна. Тиихэдээ холын хараатай, ажахынуудта ба гү...рэ тон шухала асуудалнуудые табидаг, шиидхэдэг юм. ...72 ондо комиссиин гэшүүд газар тарлаангые ашаг үрэ ...тэй болгохо, шэнэ газар нэмэжэ хахалха асуу...даа аймагай Соведэй сессиин үзэмжэдэ табяа юм. Сессиин ...гарһан тогтоолые бэелүүлхын тула комиссиинхид эмхид...хэй, ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа.

Тиигэжэ ойрын сагта аймагай ажахынууд 4599 гектар ...шэнэ газар хахалжа, 1300 гектартань тариалга хээ һэн. ...ашаар ороохо таряа абалга, ниитын адууһа мал... ...тэжээл бэлдэлгэ эрид дээшэлээ, гүрэндэ мяха, һү ноо... ...худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүрэв. Аймаг рес...публика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэтэ бэ... ...илажа гараһан байна.

Энэ талаар илангаяа Хэндын сомоной Соведэй хүдөө ...ажахын саг үргэлжын комисси ехэ юумэ хээ. Тус комис...сиин гэшүүдэй үүсхэл, оролдолгоор 1973 ондо сомоной ...Соведэй сесси харьяата «Комсомольский» совхоздо 1000 ...гектар шэнэ газар ашаглалгада үгэхэ гэһэн тогтоол гаргаа... Тиигээд эндэ 2000 гектар шэнэ газар элдүүрилгэдэ... Сомоной Совет «Известия» газетын соносхоһон Бү...хэсоюзна конкурсда илажа, тэрэнэй диплом, вымпелдэ ...хүртөө.

...Дурсагдаһан саг үргэлжын комиссинуудтай адли орол...долготой һайнаар хүдэлдэг комиссинуудые олоор дурдажа ...болохо. Тэдэнэй дунда Улаан-Үдын аймагай Ивалгын со...моной Соведэй хүдөө ажахын комисси, Сэлэнгын аймагай ...Гусиностайн Сомоной гэр байрын коммунальна ажахын ...комисси, Баргажанай аймагай Шидхапай Сомоной, гэ... ...рэлэй, соёлой комисси, Захаминай аймагай Соведэй ...промышленностиин, барилгын ба хэлхеэ холбооной комис... болон бусад оролсоно.

...Һайнаар хүдэлдэг саг үргэлжын комиссинууд промыш...ленность, хүдөө ажахы, соёл культура хүгжөөхэ, ажалша..., илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ, эрдэм болбосо...ролыень хүгжөөхэ, социалис хуули ёһо болон ниитын гү... ...сахиха талаар нютагай Соведүүдэй ябуулжа байгаа ...хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ.

...Гэбэшье зарим аймагуудай, городой, районой, сельскэ, ...сомоной, поселково Соведүүдэй саг үргэлжын комисси... ...муртэй юумэ хээгүй гэжэ һаяхан боложо үнгэрһэн ...һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ тэмдэглэгдээ. ...нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай ...хүдэлэгшэнүүдээр, гэшүүдээр шэнээр һунгагдаһан, һайн ...мэдэлтэй, ажал хүдэлмэри мэдэхэ депутадууд ехэнхи... ...дэбжүүлэгдээ. Тэдэнние түрүүшын үдэрһөө үүсхэл, ...досотойгоор, эршэтэй һайнаар хүдэлүүлхэ гээшэ нар... ..., Советскэ органуудай шухала зорилго болоно.

...Тиихын тулада нютагай Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхы ...комитедүүд саг үргэлжын комиссинуудые зүбөөр хүтэлбэ...рилхэ, ажал хүдэлмэрндэнь ходо туһалха болоно. Шэнээр ...һунгагдаһан саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүдые һур... ..., тогтомол саг үргэлжэ семинар, зүблөө үнгэргэжэ ... Һайнаар хүдэлэгшэдэй дүй дүршэл бүгэдын шада... ...болохын түлөө оролдохо тон шухала.

...Бүхы ажал хүдэлмэреэ саг үргэлжын комиссинууд эр... ...тээ түсэблэн ябуулха ёһотой. Түсэб сооһь һара, квар... ...соо комисси юу хэхэб, ямар шухала асуудал дэбжүүл... ...гэжэ хараалагдаһан байха бологдоно. Соведүүдэй гүй...сэдкомууд саг үргэлжын комиссинуудай үүсхэл, орол...долгые ходо дэмжэжэ, ажалдань ходо туһалжа, заажа байха ...ёһотой.

Саг үргэлжын комиссиин гэшүүд Соведүүдэй, тэдэнэй ...гүйсэдкомуудай даабаряар шалгалта, хиналта хэхэ, сесси, ...заседаанинуудта асуудалнуудые бэлдэжэ, зүбшэн хэлсүүл... ...эрхэтэй. Тиихэдээ тэдэнэр ехэнхидээ гүйсэдкомуудай ...таһагуудтай хамта хүдэлдэг. Гэбэшье саг үргэлжын комис...синууд гүйсэдкомуудай таһагуудай хүдэлмэри, Соведүү... болон дээдын зургаануудай гаргаһан тогтоолые яма... ...ар дүүргэжэ байһыень шалгаха, хэмжээ абаха эрхэтэй ...

Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай урда ... ехэ, харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Мүнөө хү... ...нютагуудаар ниитын адууһа малда үбһэ тэжээл бэл... ...тулэг дундаа ябажа байна, таряа хуряалта ойртон... Энэ талаар Соведүүдэй, ажахынуудай ябуулжа бай... ...хүдэлмэридэ саг үргэлжын комиссинууд ехэ туһа хүр... ...шадаха байна.

Шэнээр һунгагдаһан саг үргэлжын комиссинуудые зү...бөөр хүтэлбэрилжэ, тэдэнние өөһэдынгөө дайшалхы орган ...болохо гээшэ нютагай Соведүүдэй шухала зорилго болоно.

Түгэсхэлэй хэлэн — ГАБШАГАЙ АЛХАМ

ҺЭТЭРХЭЙН НУГЫН ҮБҺЭШЭДТЭ...

ФОТО РЕПОРТАЖ

Тэрэ үдэр газаа хэзээ хэзээнэйхиһээ бүгшэм халуун байба. Үбһэшэд, илангаяа сомоошод нилээд хүлэршэнхэй, бэеынгээ хэды уһа нэбшэбэшье, һуурилжа табиһан һүриеэ түргэн дүүргэжэ нюруулхын тула асарагдаһан бухалнуудаа тэрэ доронь асалжа, сомоо дээрээ гаргана. Тээ саанань арбаад залуу хүбүүд, басагад тракторай хойно түхеэрэгдэһэн нагшуурга дээрэ хатаһан баалтай үбһэ тээжэ, һүри тээшэ ябуулна. Улам саашань шэртэхэдэ МТЗ түхэлэй трактор косилка шэрэнхэй, надхан байгаа ногоо зөөлэхэнөөр сабшахань харагдана. Богонёор хэлэхэдэ, эндэ тракторай, морин тармуурай хахинаан, бухал табидаг хүбүүд, басагадай хүхюун энеэдэн ниилэшэхэдээ Һэтэрхэйн нугые уруудан суурятуулна.

— Һүүлэй үдэрнүүдтэ наратай сэлмэг байжа, үбһэ хуряалгамнай һаадгүй ябажа байна. Мүнөө 660 центнер үбһэн һурилэгдөө. Сабшалангай ургаса нёдондоной хиһоо үлүү һайн бэшэ. Зунай эхеэр үертэ абтаад, һүүлээрнь хүйтэрөөд, ногоон муугаар ургаа. Бидэ үглөөгүүр шүүдэрэй хататар, мүн бороотой үдэрнүүдтэ һөөг бургааһанай захаархиие, ханаабай эрьеын ногоо гар хажуураар сабшанабди. Игэжэ суглуулаагүйдөө ехэ үбһэн абтахагүйдөө болохо, — гэжэд, звеное хүтэлбэрилэгшэ Раднажаб Лубсанов хөөрэнэ.

Нээрээшье эндэ сабшалангайнь ногоон набтараар урганхай. Гектарай дунда зэргээр 7—8 центнер үбһэн абтана. Үдэртэ тус звеногой һуришэд 70—80 центнер томо сомоо заабол сөможэ нюруулдаг байна.

Үбһэ хуряалгаа түргэн болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула колхозой правлени, партийна организаци үбһэ хуряагшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дүнгүүдыень согсолходоо онсо шалгарагшадыень заабол олондо дуулгадаг заншалтай. Тиихэдэ түрүү звеногой хүндэлэлдэ зорюулагдажа, ажахын түб һууринда ажалай алдар солын Улаан тут үргэгдэнэ. Мүн урмашуулгын мүнгэн шан гү, али нэгэ эрье хониин үгтэнэ. Хоёрдохёор, ногооной шэмэтэйдэ үбһэ ехээр хуряажа абагшад салин дээрээ нэмэлтэ түлбэри абаха зэргэтэй. Богонёор хэлэхэдэ, үбһэ ехээр бэлэдхэхын түлөө колхоз эндэ урмашуулгын гуримуудые тон һайнаар зохёогоо.

Үдэшэндөө үбһэшэдэй бултадаа отогтоо сугларжа эхилхэдэнь звеное хүтэлбэрилэгшэ Раднажаб Лубсанов үдэрэй туршада хэгдэһэн ажалаа тэмдэглэжэ абаад, хэды гектарай сабшагдажа, тармагдажа хуряагдаһанине тодорхойлон, үглөөдэр хэгдэхэ хүдэлмэреэ түсэблэнэ. Игэжэ зэргэсүүлжэ үзэхэдөө тэрэ сабшалга, хуряалгаяа ехээр алгасалдуулнагүй бшуу.

— Үглөөдэр Сергей Донлуповнай үдэр болотор сабшаад тармажа захалаг лэ. Унагаагдаһан ногоомнай ехэ болохонь бэшэ гү? Морин косилкань сабшажа байхадаа яаха юм, — гээд, сомоошон Баяндо Бурхинов хөөрэлдөөндэ оролсоно.

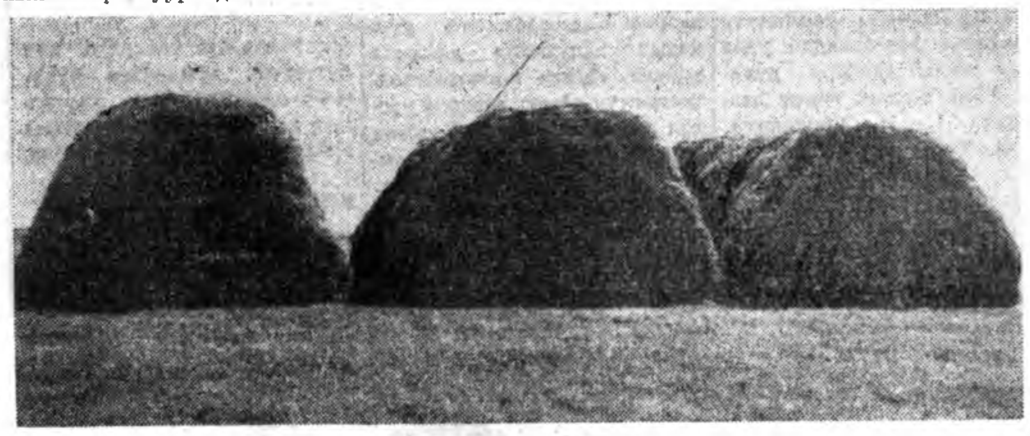
— Зүбтэйшье юм гү даа. Тиигэбэл Сергей Сультимов үглөөдэр сабшахаш. Харин нүгөөдэ тракторһай Сергеймнай мүнөөдэрэйнгөө эрьесэ дүүргээд тармажа захалха. Морин тармууртайшуул бултаа гар хажуураар сабшагдаһан үбһэ суглуулжа бухаллахат, — гэжэ звеное даагша Р. Лубсанов заабарилба.

Игэжэ Һэтэрхэйн нугын үбһэшэд нэгэ сүлөөдөө үглөөдэрэйнгөө ажал тухай хэлсэжэ, амархаяа тараба.

В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Баргажан,
Уланай колхоз.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: звеное хүтэлбэрилэгшэ Р. Лубсанов сомоошод Б. Бурхинов, Ц. Борисов гэгшэдтэй хамта.

Сомогдоһон һүринүүд жэрылдэнэ.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Республикымнай Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет нютагай мэдэлэй харгы бариха, заһабарилха, һайнаар харууһалха талаар аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1975 оной түрүүшын хахадай дүнгүүдые хаража үзөө.

Энэ талаар Улаан-Үдын аймаг шалгаржа, Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной соведэй дамжуулгын Улаан тугта, 2.000 түхэригэй 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

СИЛОС ДАРАГДАНА

ТҮНХЭНЭЙ совхоз июлиин 12-һоо үбһэ хуряалгадаа ороһон байна. Мүнөө 10 звено хүдэлнэ, тэдэнэйнь хоёрынь оньһожоруулагдаһан юм. Эдэ звенонууд бүхыдөө 1.500 гектар газарай ногоо сабшажа, мянгаад гектарайнь үбһэ хуряагаа. Игэжэ 7 мянга гаран центнер үбһэтэй болоо. Үбһэ хуряалгада аймагай предприяти болон организацинуудай коллективүүд ехэ туһа хүргэнэ. Райсобесэй, гүрэнэй банкын «Саян» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабааданад.

Гадна горох-обёосой холисын 23.470 центнер силос бэлэдхэгдээ. Энэ совхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Н. ХОХОНОЕВА.

3000-да ХҮРГЭБЭ

ЗЭДЭ. «Мир» колхоздо үбһэ хуряалгын, бусад тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри яһала һайн ябана. Колхоздо үбһэ хуряалгада бүхыдөө хорин нэгэн жэжэхэн, нэгэ оньһожоруулагдаһан томо звено хүдэлнэ. Мүнөө 593 гектар газарай ногоон сабшагдажа, 367 гектарынь тармагдажа, һурилэгдөөд байна. Игэжэ хамтадаа 3000 гаран центнер үбһэн бэлэдхэгдээ.

Владимир Федорович Первушинай эрхилдэг гурбадахи отделениин оньһожоруулагдаһан звено мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Гансахан энэ звено 277 гектар сабшалангай ногоо хуряажа, хоёр мянга гаран центнер үбһэ бэлэдхэһэн байна. Тус колхоз мүнөө зургаан зуугаад центнер сенаж дараа, 901 центнер ногооной гурил бэлэдхээ.

Д. АЙСУЕВ.

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Альберт Жигжитович Борбоновой хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено Дэрээнэй совхоздо үбһэ хуряалгаар эрхимлэжэ ябана. Энэ звенодо 10 механизатор ажалладаг. Тэдэндэ 4 трактор болон бусад машинанууд даалгагданхай.

Эдэнэр 400 гектарай ногоо сабшажа, 4800 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаритай. Мүнөө энэ звеногойхид 150 гаран гектарыень сабшаад, зуу гаран гектарайнь ногоон хуряагдажа, 600 гаран центнер үбһэн һурилэгдөө.

Звеногой механизаторнууд В. Ц. Бачеланов, тракторист В. А. Бадмаев, совхоздо туһалхаяа ерэһэн киномеханик Ш. Ц. Ранзаев гэгшэд жэшээтэ һайнаар ажаллана. Звеногой гэшүүн бүхэн үдэр үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Б. ДАРМАЕВ.

Хурамхаанай аймаг.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

„АЛТАН ТАРЯАН" АЙЛШАЛБА

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретариадай тогтоолой ёһоор зунай амаралтын үедэ студентнэр залуушуулай бүхэсоюзна агитационно добтолго соносхогдоһон байна.

Манай орон дотор бодхоогдожо байгаа бүхэсоюзна комсомолой габшагай барилганудта 31 агитбригада гараа. Иимэ барилгын нэгэн Гусиноозёрско ГРЭС болоно.

Алма-Ата городой консерваториин студентнэр ба багшанар, тус городой хүдөө ажахын институдай студентнэр хамтадаа 15 хүнһөө бүридэһэн агитбригада манай республика ерээ. Эдэнэр Гусиноозерско ГРЭС ошоһон байна.

Байгша оной июлиин 5-да ГРЭС-эй барилгын талмай дээрэ концерт табяад, үдэшэниинь Гусиноозерск городой соёлой ордон соо концерт харуулаа.

Эдэнэрэй программа олон янзын юм. Дуу-хүгжэмэй ансамбль тус бригадада оролсоно. Манай ороной арадуудай дуу, хатар, шог ёгто найруулга, илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан номернууд бии юм.

«Алтын дан» — алтан таряан гэжэ гоё нэрэтэй агитбригада Гусиноозёрско ГРЭС-һээ Эрхүүгэй областиин бүхэсоюзна барилганууд: Усть-Илимск, Братск, Усольскын хүдөө ажахын комплексын барилгада ошожо, концерт табиха юм

Манай корр.

ШЭНЭ КОМПЛЕКС БАРИГДАБА

500 шахуу толгой эбэртэ малай байрлаха шэнэ комплекс Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ашаглалгада оруулагдаба. Энэ комплексын бүхы ажал хүдэлмэринь хүсэд оньһожоруулагдаһан байха юм. Үбһэ тэжээл зөөхэ, наг шэбхыень гаргаха, үнеэдээ һааха гэхэ мэтэ ажалынь бултадаа оньһон техникын хүсөөр хэгдэдэг болохо байна.

Мүнөө эндэ колхозой үүлтэрэй фермын мал байрланхай. Малшадай ажаһууха гэр байранууд шэнээр баригдаа. Гэхэтэй хамта кинозалтай улаан булан, спортивна һорилгонуудыень хэхэ тусхай байра мүн лэ эндэ түхеэрэгдэнхэй. Байгша оной намар энэ комплексын байрада 200 гаран малтай үшөө нэгэ гүүртэ мал нүүжэ ерэхэ юм.

Машинаар һү һааха мастер—операторнууд мүнөөнһөө бэлдэгдэнэ. Залуу хүбүүд, басагад Валерий Бадмаев, Василий Ринчинов, Валерий Раднаев, Нина Доржиева болон бусад Улаан-Үдэдэ һуража, машинаар үнеэдые һааха мастернуудай үнэмшэлгэтэй боложо ерээ. Гэхэтэй хамта энэ комплексдо ажаллаха булэг хүдэлмэрилэгшэд Новосибирскэ областиин Карасукска районд ошожо, түрүү дүй дүршэл шудалжа ерэхэ юм.

С. БАИРОВ.

ПАРТИИНГАА ПОЛИТИКЫЕ ДЭМЖЭНЭБДИ

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүдтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ, «Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүд тухай» документдэ зорюулагдаһан митингнүүд ба суглаанууд бүхы орон дотороо предприятинууд ба эмхи зургаануудта колхоз болон совхозуудта боложо, КПСС-эй гадаадын ба дотоодын политикые хүсэд бүрин дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһые вэфовецүүд, бүхы совет хүнүүдтэл адляар, ехэтэ һайшаан уттаа, — гэжэ мастер Дзинтра Лапса В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «ВЭФ» гэдэг Ригын заводой коллективэй митинг дээрэ хэлээ.

Зориг бадаруулма дүнгүүд

«Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй документые манай коллектив сэдьхэлээ ехээр ханалгын, хуулита омогорхолой мэдэрэлтэйгээр угтаа.

Улад зоной эб найрамдалай ба зол жаргалай аша туһада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй бүтээһэн эдэбхи түгэс, шэн зоригто ябуулгые үндэрөөр сэгнэнэбди.

Манай заводой хүдэлмэришэд Эхэ ороноийнгоо экономическа хүсэ шадалые шэн зоригто ажалаараа бэхижүүлжэ, уласхоорондын нэрэ хүндыень улам дээшэлүүлгэдэ туһа хүргэхөөр шиидэнхэй. Минии бригадын коллектив турбина бүхэнние графигһаа нэгэ үдэрөөр урид суглуулан хабсарха уялга абаа. Хэлэһэн үгэеэ хүсэлдүүлхэбди. СССР-эй, тэрэшэлэн гадаадын гүрэнүүдэй — Болгариин, ГДР-эй, Польшын, Финляндиин хэдэн арбаад электростанцинуудта тодхогдохо элшэ хүсэнэй ехэ агрегадуудые болзорһоо урид, эрхим шанартайгаар хабсархабди.

И. ГОРБАТЬКО,
Харьковска турбинна заводой слесарьнүүд-хабсаргагшадай бригадир, Социалис Ажалай Герой.

Дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө

Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй документые уншажа, сэдьхэлээ ехээр ханааб.

Энэ зүблөө зарлаха, үнгэргэхэ хэрэгтэ манай Коммунис партиин, Советскэ правительствын хубитаяа ехээр оруулһандань омогорхоноб. Амгалан байдалай программа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй гаргадаг угаа ехэ оролдолгые үндэрөөр сэгнэһэн КПСС-эй ЦК-гай политбюрогой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй сэгнэлтые би, хүдэлмэриин талаар минии нүхэд бүрин дэмжэнэбди.

Дайн хэрэггүй! — гэһэн бүхы совет хүнүүдэй һанал бодолые энэ документ элирхэйлнэ. Шахардуу байдалай һуларалга дэлхэйн бүхы орон нютагуудта улам үргэдхэгдэхэ, гүнзэгырүүлэгдэхэ, дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой.

Бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан байдалай түшэг тулгуури — Совет гүрэнэйнгөө хүсэ шадалые амжалтата ажалаараа бэхижүүлхэбди.

Леонхард КРОНК,
«Кренгольмско манафактура» гэжэ пумаажап бүдэй комбинадай мастерай туһалагша, Социалис Ажалай Герой.

Ажал хэрэгээ амгалан байдалай аша туһада зорюулхабди

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй тэндэ хэлэһэн үгые Киргизэй бүхы ажалшад ехэ баяр, омогорхолтойгоор угтаа.

— Арадуудай хоорондын эб найрамдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг ороной гражданин байһандаа юрын хүдэлмэришэн, би ехээр омогорхоноб. Табан жэлэйнгэй түсэбые гурбан жэл хахадай туршада дүүргэнхэйб. Минии олон нүхэдүүд мүн нимэл үрэ дүнгүүдые туйлаа. Ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, КПСС-эй XXV съездые угтаха, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые габшагай ажалаараа улам бэхижүүлхэ.

Б. ДЖАПАРОВ,
Фрунзиин нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг заводой электро-гагнууршан.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

А. Н. КОСЫГИН ВАРШАВАДА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин августын 11-дэ Варшава ерээ.

Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн Окенче гэжэ аэродром дээрэ А. Н. Косыгинние ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд: ПОРП-ын ЦК-гай секретарь Я. Шидляк, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Ю. Тейхма, ПНР-эй министрнүүд болон бусад тушаалтад угтаба.

Советскэ Союзай хэрэгүүдые ПНР-тэ саг зуура даажа байһан этигэмжэтэ Г. И. Рагулин угталсаа.

Ниидэлгын талмай дээрэ Польшын сэрэгшэдэй хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, аха дүү хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ.

А. Н. Косыгин ПНР-эй ниислэлдэ ерэһэн дары Илалтын талмай дээрэ ошожо, Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ венок табяа. Минутын туршада дуугай байжа, һаһа бараһан геройнуудай дурасхаалые ёһолон хүндэлбэ.

А. Н. Косыгин удаа тээнь Варшава соогуур ябажа, тэндэхи байдалтай танилсаа.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН П. ЯРОШЕВИЧТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

ВАРШАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевичтэй августын 11-дэ уулзаба.

Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын хоорондохи аха дүү ёһоной холбоо барисаае, аша үрэтэйгөөр харилсаае хүгжөөхэ үргэн олон асуудалнуудаар, улас хоорондын гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсээ.

Совет-Польшын харилсаанай асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэхэ үедөө 1976 — 1980 онуудта СССР-эй ба ПНР-эй арадай ажахын түсэбүүдые залан шэглүүлгын дүнгүүдтэ, СЭВ-тэ хабаатай оронуудай социалис экономическа харилсаае гүнзэгырүүлхэ талаар хоёр ороной гаргадаг хүсэлэл оролдолгонуудта анхаралаа ехээр хандуулһан байна.

Совет талаһаа — СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Н. Н. Иноземцев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын туһалагшад Б. Т. Бацанов, Ю. В. Фирсов, Советскэ Союзай хэрэгүүдые ПНР-тэ саг зуура түлөөлхэ этигэмжэтэ Г. И. Рагулин, СССР-эй худалдаа наймаанай хэрэгүүдые ПНР-тэ түлөөлжэ байһан этигэмжэтэ А. А. Малинин; Польшын талаһаа — ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-ын ЦК-гай секретарь Я. Шидляк, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Я. Хрынкевич, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. Трепчиньский болон бусад тусхай тушаалтад үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

КПСС-эй обкомдо, БурАССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

МЕХАНИЗАТОРНУУДЫЕ ОЛООР БЭЛДЭХЭ, ТОГТОСОТОЙ БОЛГОХО

«Ажаллаха арга боломжо улам һайжаруулха, хүдөө ажахыда механизаторнуудые тогтосотой болгохо хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй ба ВЦСПС-эй абаһан тогтоолые бэелүүлхэ талаар партиин Яруунын райкомой, бэелүүлжэ байһан хүдэлмэри тухай асуудал КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Советэй заседани дээрэ зүбшэгдэһэн байна.

Тиихэдээ механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ хэрэг һайжаруулха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ, тэдэнийе хүдөө ажахыда тогтосотой болгохо талаар КПСС-эй райком яһала хүдэлмэри хэһэн байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада мэргэжэл шудалха хүдөөгэй училищида, курсануудта 968 хүн һуража, механизатор мэргэжэлтэй болоо. Энэ үедэ 352 механизатор мэргэжэлээ дээшэлүүлээ. Гэхэ зуура механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ горитой дутагдалнуудай бии байһаниинь элирүүлэгдээ. Аймагай колхоз, совхозууд механизаторнуудаар хүсэд хангагдаагүй байһаар. Машинно-тракторна паркын улам ургажа байн гэтэр механизаторнуудай тоо хорошоһон байха юм.

Тракторист болон комбайнернуудаар дутажа байһан мүртөө КПСС-эй райком, аймгүйсэдком, мүн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд механизаторнуудые бэлдэхэ асуудалые хангалтагүйгөөр шиидхэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ ойройдоол 100 хүниие һургаа. Механизаторнуудай ажалһаа гараад, ондоо тээшэ ошохо, мэргэжэлээ һэлгэхэ ушар олон үзэгдэнэ. Һүүлэй дүрбэн жэл соо мэргэжэл шудалха училищи дүүргэһэн 520 хүн аймагай колхоз, совхозуудта хүдэлхөөр ерэһэн байгаа. Теэд тэдэнэй миил 67 механизатор ажахынуудта үлэнхэй хүдэлжэ байдаг. Илангаяа Яруунын совхоздо, «Дружба» колхоздо механизаторнууд тогтоногүй гэжэ тогтоол соо заагдана.

КПСС-эй райком, аймгүйсэдком хадаа Нарһатын СПТУ-гай хүдэлмэри, байдал тушаа анхаралаа табинагүй, гэжэ абтаһан тогтоол соо тэмдэглэгдээ. Тэрэ училищиин материально-техническэ үндэһэ һуурииь мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар бэшэ. Эндэ һураха залуушуулые олохонь бэрхэтэй байдаг. Эхэнэр механизаторнуудые бэлдэхэ талаар аймагай ажахынууд бодото хэмжээ абанагүй. Һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлөөн эндэ мүртэй дэлгэрүүлэгдэнэгүй гэһэн ажаглалта хэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэг муугаар эмхидхэгдэнхэй. Нэгэдэхи, хоёрдохи классай механизаторнууд һүүлэй жэлнүүдтэ ороой олон болоогүй.

Механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ, ажаллаха арга боломжо улам һайжаруулха хэмжээн тогтоол соо хараалагдаһан байна.

БРИГАДИР

Газис Шарипович Шарипов шэнги шадамар бэрхээр гэрэй хана штукатурдадаг, поол, үүдэ, сонхонуудыень шэрдэдэг хүдэлмэришэд 1-дэхи СМУ-да үсөөн лэ байха. Ёһотойл алтан гартай хүн даа гээд хамта хүдэлдэг хүдэлмэришэ нүхэдынь Газис Шариповые магтадаг. Хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө магтаалда хүртэхэнь тиимэшье бэлэн бэшэ юм. Оролдосо, шадабари, зоригшье хэрэгтэй болоно бшуу. Газис Шарипов олохон жэлэй туршада эрхимээр ажаллажа, ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсанхай. Мүлөө хорёод хүнһөө бүридэһэн бригадые хүтэлбэрилнэ. Ажалаа эмхидхэхэдээ тэрэ ехэ бэрхэ болонхой. Бригадынь гэшүүд халаан соогоо ами-аминдаа 12 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха даабарла 14—15 метр хүргэдэг байха юм.

Энэ бригадые комсомол залуушуулай бригада гээд нэрлэдэг. Нээрээшье эндэ залуу хүдэлмэришэ басагад ехэ олон. Галина Попова, Лидия Коркина, Светлана Бабурина гэгшэд хана штукатурдаха ажал эрхим һайнаар хэдэг болонхой. Бригадынь бэшэшье олон хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула оролдоно. Эдэнэр олон жэлэй туршада оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна. Байрын гэрнүүдэй дотор талын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар бүтээжэ, олоной магтаалда хүртэнэ. ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ бригада гэһэн нэрэ соло коллективтэнь олгогдоһон юм.

Газис Шарипович Шариповай даадаг бригадын коллектив туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна. Газис Шарипов залуу хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Шадаха зэргээрээ туһалдаг. Эдэнэр нэгэн бултанай, булта нэгэнэй түлөө гэһэн уряа доро ажаллана.

— Бригадымнай олохон хүдэлмэришэд штукатурай 5-дахи, 4-дэхи разрядтай болонхой. Ажалаа һайн шанартайгаар хэхын тула бултадаал оролдонобди, — гэжэ Г. Ш. Шарипов хөөрэжэ байгаа һэн. Дүшөөд наһанай,

үндэр томо бэетэй хүдэлмэришэн хамта хүдэлдэг нүхэдөө ехэл магтана. Хэн ямар ажал бэрхээр хэжэ шададаг бэ гэжэ тодорхойгоор хөөрэнэ. Иимэ сэхэ сагаан һанаатай, ажалша бэрхэ хүнэй үгэһөө гаража болохоор аал! Бригадынь булта гэшүүд үдэрһөө үдэр бүри улам оролдосотойгоор хүдэлжэ, түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Эдэнэр мүнөө 43-дахи кварталда баригдаһан 80 бүлэ айлай орохо гэрэй дотор талын хүдэлмэри хэжэ эхилэнхэй.

—Энэ ажалаа байгша оной октябрь һара соо дүүргэжэ, байрын гэрые саг болзор соонь ашаглалгада үгэхын тула оролдожо байнабди, — гэжэ Г. Ш. Шарипов хэлэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) штукатурнууд Л. Елаева, Д. Гармаева, А. Шиханова гэгшэд; бригадир Г. Ш. Шарипов; залуу хүдэлмэришэн С. И. Бабурина.

А. ШУЛУНОВ.

ГҮН УДХАТАЙ, ДЭЛИСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Аймагаймнай ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бодотоор бэелүүлхэ зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө хамаг хүсэеэ элсүүлжэ байгаа юм. Түбхын түрүүндэ хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абажа, мяха, һү, нооһо, таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө заатагүй бэелүүлхын тула бүхы арга боломжонуудаа элсүүлнэ.

Табан жэлэй эхинһээ хойшо хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань улам хүгжөөхэ, материально-техническэ үндэһэ һуурииень бэхижүүлхэ талаар зарим тэды юумэн хэгдээ. Колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ шэглэлтэй хэмжээнүүд абтана, мал ажалые промышленна гуримаар эрхилхэ талаар зарим тэды алхамууд хэгдэжэ байна. Энэ хугасаада үхэр 1.800, хонин 24 мянган толгойгоор олошороо, 1.800 гектар шэнэ газар эдлүүрилэгдэжэ, һү, мяха, нооһо абалга яһала ехэ болоһон юм. Улад зоной ажаһуудал нилээд һайжарһан, соёлой, элүүрые хамгаалгын, гэгээрэл болбосорол дээшэлүүлгын, худалдаа наймаанай болон ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хүдэлмэри һайжараа. 1974 ондо хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ амжалта туйлаһанай түлөө аймагнай КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Советэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн.

Эдэ зарим тэды дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, партиин райкомой, партийна эхин организацинуудай хүн зоной дунда ябуулдаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэрине дэлисэ ехэтэйгээр, зорилго түгэсөөр эрхилдэг байһые гэршэлнэ гээшэ. Ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалда партиин райком онсо анхарал хандуулжа, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл олгонхой. Социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ хүн бүхэнэй мэргэжэл шадабариие, коллективүүдэй арга боломжонуудые, нөөсэ дарасануудые гүйсэд хэрэглэхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргана. Ниитэ политическэ хүдэлмэриин комплексно түсэб табихадаа, али бүхы арга боломжонуудые хараадаа абадаг шуу.

Манай ажахынуудай бүхы малшад жэл бүриин социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һайн дүн туйладаг заншалтай болоо юм. Энэ жэлэй мүрысөөндэ хонишодой дунда Ленинэй орденто Борьёогой совхозой ахалагша хонишон хоёр удаа республикын чемпион болоһон Дмитрий Свистунов мүн лэ илаа. Тэрэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 160 хурьга түлжүүлжэ шадаа.

РСФСР-эй Верховно Советэй депутат, Социалис Ажалай Герой Г. Г. Цыремпилова нютагайнгаа залуу малшадые һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлөө эхилһэн. Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев, ахалагша хонишод В. Базаров, Г. Шишмарев, Б. Баиров, Б-Н. Гомбожапов, Л. Иванов, Н. Лубсанова, Д. Плюснин гэгшэд 100 эхэ хонин бүхэнһөө 115-һаа дээшэ хурьга абаад байна. Тиигэжэ хурьга абалгаар хубиингаа табан жэлэй даабариие тэдэнэр холо үлүүлэн дүүргээ. Нооһо хайшалгааршье эдэ нүхэдэй табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

Ажахынууд хоорондын мүрысөөндэ Ленинэй орденто Борьёогой совхоз илангаяа һайн дүн харуулдаг байба. Энэ совхоз 100 эхэ хонин бүхэнһөө зууһаа дээшэ хурьга абадаг болоһоор хэдэн жэл болобо. Эндэхи хонишод социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө хамаг хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа зорюулдаг, залуушуулые дахуулан ажаллажа, дүй дүршэлдөө һургадаг һайн заншалтай юм.

Совхозой партийна организаци социалис мүрысөөнэй ябасын дүнгүүдые болзор соонь согсолжо, илагшадые материальна болон моральна талаар урмашуулжа байдаг юм.

Тус совхозой Нугын МТФ һү гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб энэ жэлэй май һарада дүүргээд, ерэхэ табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна. Табан жэлэй хубиин түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн механизаторнууд, луговодууд энэ совхоздо мүн лэ олон. Энэ ажахы табан жэлэй түсэбһөө гадуур 3600 центнер һү, 1800 центнер мяха худалдаха, нооһо худалдалгаар түсэбөө бэелүүлхэбди гэжэ мэдүүлээд, хэлэһэндээ хүрэжэ байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи һү һаалиин фермэнүүд Борьёогой һаалишадай удаа табан жэлэй даабари дүүргээ. Аймагаймнай түрүү һаалишад Е. И. Грудинина, Л. Ф. Нагаева, Е. И. Брикова, Г. Жигмитова, Д. Д. Дычинова, Е. Д. Чоинова, М. Б. Ванданова, Г. Ц. Данзанова, Д. Ц. Гендунова. С. Б. Тондопова болон бусад һү һааха хахад жэлэй түсэб һараар уридшалан бэелүүлээ һэн. Эдэнэр мүн лэ хубиингаа табан жэлэй түсэбые дүүргэһэн, дүүргэхэ дүтэлһэн түрүүшүүл мүн.

Эдэ болон бусадшье түрүүшүүлэй туйлаһан амжалтануудые хүн бүхэнэй шадабари болгохын тула партиин райком, ажахынуудай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд эмхидхэн ябуулдаг ниитэ политическэ бүхы хүдэлмэреэ, арга шадабаряа зорюулна гээшэ.

Ниитэ политическэ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан газарта ажал хүдэлмэринь урагшатай, бүтэсэтэй, олоной һанал бодол урагшаа, үүсхэл мүндэлэнхэй байдаг. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Филиппов И. М.) колхознигуудайнгаа дунда ойлгууламжын хүдэлмэри таһалгаряагүйгөөр ябуулхын тула агитатор, политинформатор, элидхэлшэ болон лекторнүүдтэ хубиин түсэб табюулдаг. Тэрэнииень парткомой заседани дээрэ байлгадаг, дүүргэлтыень хинан шалгажа байдаг юм. Тэдэнэр малшадай ажаһуудаг газарнуудаар, бригада, звенонууд дээгүүр саг үргэлжэ ябажа, партиин ябуулдаг дотоодын болон гадаадын политика тухай, социалис хуули, ниитын журам сахиха асуудалнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг, социалис мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэдэг, ханын газетэ гаргадаг юм. Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд һайнаар хэрэглэгдэдэг. Тиимэл хадань энэ колхоз хахад жэл соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 116 процент дүүргэжэ, үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхиһөө нилээд ехэ ургалта туйлаа. Тиигэжэ партиин райкомой, аймгүйсэдкомой болон хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, шэнэ социалис уялгануудые абажа, табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ тухай Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй гаргаһан уряа аймагай колхоз, совхозуудта үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ үүсхэлые халуунаар дэмжэхэ зуураа, «Мир» колхозой колхознигууд аймаг дотороо үүсхэл гаргажа, съездые шэнэ амжалтануудаар угтаха тэмсэл эхилээ гэһэн уряа дэлгээ. Нютагаархидайнгаа гаргаһан энэ үүсхэлые мүн лэ зүбшэн хэлсэжэ, ажахы бүхэн, малшадай фермэ, механизаторнуудай бригада бүхэн өөһэдынгөө бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлжо, шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абана.

Партиин ээлжээтэ XXV съездые эрхим бэлэгтэйгээр уттаха зорилгоор хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа, тэдэнээ амжалтатайгаар бэелүүлхын тула ниитэ политическэ хүдэлмэреэ бүри гүнзэгы удхатай болгохо эрилтэ табигдана. Энэ хэрэгтэ гол түлэб үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд, соёлшод, хүдөөгэй интеллигенци сүм хабаадуулагдаха. Хамта дээрээ аймаг дотор 1.500 гаран хүн ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой юм.

«Октябрьский», «Заречный» совхозуудай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай агитколлектив зунай эхеэр үнгэрһэн Советүүдэй һунгалтада бэлдэжэ байха үедэ һайнаар хүдэлөө һэн. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо В. Самданов, А. Г. Югова, Б. Ж. Гырылов, А. И. Югова, «Коммунизм» колхозһоо Т. Абушеева, Ж. Дармаев, Н. Доржиев болон бусад хүндэтэй агитаторнууд юм.

25 эхин эмхиһээ бүридэдэг «Знание» бүлгэмэй аймагай отделени 500 шахуу гэшүүдтэй. Тэдэнэй хүсөөр үнгэрһэн хахад жэл соо 2.430 лекци уншагдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо хоёр дахин олон болоо. Уншадаг лекцинүүдыньшье удхынгаа талаар һонирхолтой гэгдэдэг. Гэгээтын эхин эмхи (түрүүлэгшэнь Очиров В. Д.). Инзагатын (Доржиев Н. С.) Борьёогой (Сагалеев Ц. Ц.), Алцагай (Торонов Б.) болон бусад ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулаа гээшэ.

Гэхэтэй хамта аймаг дотор ниитэ политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ дутагдалнууд бии. Зарим тээ ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Агитаторнууд, политинформаторнууд ажалшадта, илангаяа холын малшадта ганса нэгэ һанахадаа хүрэжэ ошодог, хөөрэлдөөнэйнь удха һула, ойлгогдосогүй байдаг.

Ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ политическэ хүдэлмэрние улам һайжаруулха, юһэдэхи табан жэлэй түсэб бүхы талаарнь бэелүүлхэ ехэ тэмсэлдэ хүн бүхэниие, коллектив бүхэниие эдэбхитэйгээр элсүүлхын түлөө аймагай партийна организаци оролдожо байна.

Б. БАЛДАНОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой агитациин ба пропагандын таһагые даагша.

ЗАЛУУШУУЛА[...]
ХУБИТА ЕХЭЛ БАЙ[...]

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөн республика доторонай улам үргэдэжэ байна. Мүрысөө үүсхэгшэдэй дунда үйлэдбэриин залуу түрүүшүүл нилээд олон. Республикымнай 3600 комсомолшууд болон залуушуул, комсомол-залуушуулай 144 коллектив табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабари болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн тухайгаа элндхээд байна. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, уртамжын түсэбүүдые абана. «Табан жэлые амжалта түгэсөөр дүүргэхэ!», «КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ эрхим шанартай габшагай ажал, эрхим һуралсал!» гэһэн уряа доро энэ хүдэлөөн дэлгэрнэ.

Үнгэрһэн май һарын 31-дэ республика дотορнай комсомол-залуушуулай субботник эмхидхэгдээ бэлэй. Тэрэ хадаа партиин съездын хүндэлэлдэ зорюулһан габшагай ажалай түрүүшын вахта болоно. Субботнигто 35 мянган залуу ажалшад хабаадажа, 300 мянган түхэригэй хэмжээнэй арадай ажахын продукци үйлэдбэрилһэн байна бшуу.

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой коллективтэ болоһон митинг дээрэ комсомол-залуушуулай слесарьнуудэй бригадын бригадир Галина Камалтыновна Борисюк үгэ хэлэхэдээ, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариие партиин съездын нээгдэхэ үдэр дүүргээд байхабди гэжэ мэдүүлээ һэн. Хэлэһэндээ тус коллектив хүрэхэ дүүрэн арга боломжотой. Хоёр жэлһээ үлүү сагта тус бригадын гэшүүд имагтал эрхим шанартай продукци бүтээнэ, ямаршье голодоһо гарганагүй. Эдэнэй хэһэн юумэнүүд шалгалтагүйгөөр абтадаг шуу. Эгээ мүнөө энэ бригада 1976 оной июнь һарын түсэбөөр ажаллажа байна.

Июль һарын эхеэр Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай комсомолой организациин суглаан болоо һэн. Тиихэдэ СССР-эй Верховно Советэй депутат В. Афанасьевай бригада «КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө социалис мүрысөө үүсхэһэн байха юм. Энэ бригадын гурбан гэшүүд хубиингаа табан жэлэй даабариие дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ. Тэдэнэр «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн мүнгэн тэмдэгтэ хүртэхэ зол хубитай байшоо.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай цехүүдтэ комсомолой суглаанууд боложо дүүрээ. Партиин XXV съездэдэ эльгээгдэхэ рапортда гар табилсаха эрхэдэ хүртэхын түлөө тэмсэлдэ хабаадаха тухай асуудал эдэбхи хэшээлэй оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдээ. «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн комбинадай 11 басагад 1975 ондо бэелүүлхээр абаһан социалис уялгаяа шэнэлээ. Тэрэ уялга доро РСФСР-эй Верховно Советэй депутат Лидия Глушкова, районно Советэй депутат Валя Хандога, городской Советэй депутат Нина Куриганова, Таня Комогорцева, Таня Шабельская, бүхэсоюзна конкурсдо эрхимлэгшэдэй нэгэн Евдокия [...] городской Советэй [...] ВЛКСМ-эй обкомой [...] Нелли Бардаева, [...] рилова, Илалтын [...] нэ фото-зурагаа аб[...] хэдэ хүртэһэн Дага[...] маева, Александра [...] ская гэгшэд гараа [...] байха юм.

Тэдэнэр иимэ уял[...] гэбэл, бүд нэхэгшэд [...] ээрэгшэд болон [...] бүхы гаргаһан про[...] гэдэргэнь бусаалта[...] тиихэдэ нооһо илга[...] лон угаагшад 75—[...] центыень эрхим ш[...] сэгнэлтэтэйгээр туша[...] рилготой. Нарин сэм[...] хэ хүдэлмэридэ нэбт[...] дэһэн шэнэ технолог[...] дүй дүршэл шудалх[...] олон станок дээрэ х[...] болохо, шадабаряа б[...] шэлүүлхэ эрмэлзэлтэй [...] һанаа элирхэйлээ. [...] ажалай бүтээсэ 8-[...] процент хүрэтэр дээ[...] жэ, түгэсхэхы жэлэй [...] даабариие Консти[...] һайндэртэ дүүргээд [...] Гадна ПТУ дүүргэһэн [...] нэгэ басагадые тус [...] шефтээ абажа, хүд[...] түрүү арга дүршэлд[...] хаар бэеэ уялгалаа.

Энэ предприятиин [...] молшууд болон залу[...] үүсхэлтэ, габшагай [...] хай хөөрэхэ зуураа, [...] нэгэ иимэ юумэн т[...] тонгүй гаража болох[...] шэ хаш. Комбинадай [...] молой организаци «К[...] XXV съездын шиид[...] нүүдые бэелүүлхэ [...] амжалта туйлаһанай [...] гэһэн ВЛКСМ-эй Ц[...] на Комитедэй [...] шагнагдаа. Энэ ком[...] 360 гаран залуу үет[...] жэлэй гвардеецүүд, [...] мол-залуушуулай 20 [...] тив табан жэлэйнгээ [...] ри дүүргэнхэй юм.

«Мал ажал — комс[...] дайшалхы хэрэг» [...] уряатай хүдэлөөн рес[...] кын хүдөөгэй залуу[...] дунда үргэнөөр д[...] байна. Хүбүүд, басага[...] роо хониной нооһо [...] гада һайнаар хүдэлөө, [...] солоёо дуудуулаа. [...] үедэ үбһэ хуряалгын [...] хаһа ябана. Энэ хүд[...] дэ комсомолшууд бо[...] луушуул эдэбхитэйгээр [...] сонхой. Гансахан Т[...] аймагта 950 залуу [...] һөө бүридэһэн ко[...] залуушуулай 84 звено [...] хидхэгдэнхэй. Кабанск[...] магта 450 комсом[...] болон һурагшад ү[...] болонхой.

Һү ехээр һаахын [...] мүрысөөн залуу ма[...] дунда мүн лэ үргэнөөр [...] гэрэнхэй гэжэ тэм[...] шухала. Түнхэнэй а[...] Саянай совхозой [...] Горхоной, Мухар-Ш[...] аймагай «Забайкалец» [...] хозой Хүһөөтын, Цен[...] на, Сэлэнгын аймагай [...] дэм» колхозой Дэбээн[...] рамхаанай аймагай Д[...] совхозой Гааргын [...] комсомол-залуушуулай [...] гэй коллективүүд респу[...] дотороо суурхажа ябан[...] луу һаалишад Анна П[...] ва, Людмила Ланец, [...] талья Лхамажапова [...] дай АССР-эй депу[...] һунгагдаа. Һаалишан х[...] Доржо Хапхаранов дү[...] шэлтэй урданай һаал[...] һаа дутуу бэшээр ажа[...]

Б. БАЛБАР[...]
ВЛКСМ-эй обко[...] инструкт[...]

Москвагай гэр барилгын хоёрдохи комбинадай коллектив гэр байра ашаглалгада үгэхэ табан жэлэйнгээ түсэбые июлиин 1-дэ дүүргэбэ. 4,5 жэл соо коллектив 1715 дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада үгэһэн байна.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон энэ коллектив жэлэй дүүрэтэр үшөө 240 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада үгэхөөр харааланхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 2-дохи ДСК-гай дүрбэдэхи халаанай түрүү барилгашад.

ТАСС-ай фотохронико.

УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭЙ ЗАВОДТО

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ХУБИТА

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэхэ хэрэгтэ заводой уралан нарижуулагшад горитой хубитаяа оруулна. Эдэнэр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, түүхэй эд болон материалнуудые алмаха талаар яһала ехэ юумэ хээ.

Жэшээлхэдэ, түгэсхэхы жэлэй түрүүшын хахадта дүрбэн зуугаад мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 141,9 тонно шихтэ, 650-яад тонно бусад материалнууд алмагдаба.

Гадна гаргагдажа байһан продукциин шанар һайжаруулха талаар баһал горитой юумэ хэнхэй байна. Байгша оной эхинһээ хойшо энээндэ хабаатай уралан нарижуулгын 24 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 4.900 гаран түхэригэй мүнгэн зөөри алмаха арга боломжо олгогдобо. Уралан нарижуулагшад Ю. С. Соловьёв, В. И. Серебренников гэгшэд тус амжалтада горитой хубитаяа оруулаа.

Эдэнэр шэл татажа хэдэг машинын хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа, бүтээсыень яһала ехээр дээшэлүүлхэ арга боломжо олгоо юм. Энэ дурадхалайнь ашаар 1.658 түхэриг гүрэнэй зөөри алмагдаа.

Иигэжэ уралан нарижуулагшад предприятиингаа ажал хэрэгэй тон һайн байхын тулада яһала ехэ оролдосо гаргана гээшэ. Саашадаашье иимэ амжалтатай ябаха бээз гэжэ этигэхээр.

УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Шэл отолдог, тэрэниие хайрсаг соо хэдэг цехэй нэгэдэхи халаанай коллектив ехэ амжалтатайгаар ажаллажа байна. Инженер-технолог Н. А. Богданова, А. А. Коняева гэгшэдэй ударидадаг энэ коллектив бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, завод соогоо алдар солодо гарадаг болоһоор үнинэй. Байгша оной түрүүшын хахад соо социалис уялгаһаа гадуур 121,7 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл отолжо, хайрсагууд соо хээ.

Бүтылхэ хэдэг цехэй дүрбэдэхи халаанай коллектив мүн лэ амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Мастер Г. И. Курбановагай даадаг энэ халаан хахад литрэй 52,4 мянган бүтылхэ бэедээ даажа абаһан уялгаһаа гадуур хэжэ гаргаа.

Социалис уялгала заабол дүүргэхэ ёһон тус заводто заншалта болонхой байһаниинь һайшаамаар. Саашадаашье иимээр хүдэлөөһаа, табан жэлээ яһала ехэ амжалтатайгаар дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

ЛЕКЦИНҮҮД БА КОНЦЕРТНҮҮД

Ниитэ политическэ, культурын хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдаһанһаа ажахынуудай, промышленна предприятинуудай түсэбэй дүүргэлтэ горитойгоор дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ тус заводо[...] энэ хэрэгтэ яһала ехэ анхарал хандуу[...] дадаг байна.

Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй эхинһээ хо[...] хүдэлмэришэдэй урда 240 лекцинүүд [...] шагдаһан, докладууд хэгдэһэн байха [...] Гадна тоолоод үзэхэдэ, 200 гара[...] политинформацинууд үнгэргэгдэһэн ба[...] Тиихэдээ цех, халаан, бригада бүхэнэй [...] дэлмэришэд мүнөө сагай гол шухала [...] хэрэгүүдтэй танилсаһан болоно.

Заводой соёлой байшанда элдэб уд[...] нүүд олоор үнгэргэгдэдэг болоо гэжэ [...] дэглэхэ хэрэгтэй. Энэ ушар тон һай[...] ма байна. «Хаанабта, дайшалхы хани [...] хэдни?», «Фронтовигууд орденуудаа [...] гты!» гэһэн гаршагуудтай һонирхолтой [...] шэнүүд хүдэлмэришэдтэ удаан саг соо [...] тагдахагүй.

Заводой уран һайханай бүлгэмэй гэ[...] мүн лэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэл[...] ябуулна. Жэлэй эхинһээ хойшо тэдэн[...] хүсөөр 20 концерт табигдаһан байха [...]

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

АРАД бүхэн өөрынгөө гэр байра, ажаһуудалаа гоёон шэмэглэхэ һайн һайхан ёһо заншалтай. Буряад ороной уран гартайшуул, алташа, мүнгэшэ дархашуул, тэдэнэй бүтээһэн угалза, модон, янан дээрэ зураһан зүйлнүүд тухай олон домогууд бии. Ангай, орьн арһаар хэһэн һайхан шэмэглэлнүүд олон зуун жэлэй туршада хадагалагдажа үлэһэн, бүри үнинэй түүхэтэй ха юм.

туршада олоор үйлэдбэрилхэ арга боломжо олгоо.

Хэды тиибэшье һаань, арадай уран бүтээлэй зүйлнүүд үсөөнөөр гаргагдана гэхэдэ, алдуу болохогүй. Эдэ зүйлнүүд олон янзын бэшэ байна. Урданай нилээд олон угалза, һиилүүр, гоёолтонууд мартагданхай. Жэшээлхэдэ, буряад аяга, амһарта, модоор хэһэн бүтээлнүүд, хубсаһа хунарнуудые магазинуудта харахагүйш. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, арадай уран гартайшуул, зорилгонуудай нэгэн болоод байна.

Уран зураашадай, дархашуулай бүтээһэн зүйлнүүдтэл адляар завод тиимэ продукци гаргажа шадахагүй гэһэн асуудал энэ гараадхана. Нэн түрүүн энэ республикын Уран зураашадай холбоон, нютагай промышленностиин министерство эзэмэтэй. Уран бүтээл-бэлэгүүдые гаргаха хэрэгтэ уран зураашадые олоор хабаадуулха, шухала эдэ хэрэгсэлнүүдээр заводые хангаха талаар хэмжээнүүд абтанагүй. Республика доторнай бүхы хэрэгтэй юумэн — шабар, модон, хүнэһэнэй үйһэн, арһан, янан, эбэр, моринной хилгааһан гэхэ мэтэ хуу бии. Тиибэшье дархашуулнай нимэ материалнуудаар дуталдана бшуу.

АРАДАЙ УРАН БҮТЭЭЛ— БЭЛЭГҮҮД

Арадай уран бүтээлэй хэрэгсэлнүүдтэ манай орон дотор айхабтар ехэ анхарал хандуулагдана. Байгша оной эхиндэ КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «Арадай уран бүтээлэй үйлэдбэри тухай» тогтоол энээниие баталан гэршэлжэ, арадай уран бүтээл гээшын хүмүүжүүлхы ехэ үүргэтэй байһаниие онсолон тэмдэглэнэ.

Арадай энэ искусство хадаа Совет засагай жэлнүүдтэ айхабтар ехэ хүгжэлтэеэ абаа. Жэшээлхэдэ, буряад дархан Зоригтуевай бүтээһэн мүнгэн зүүдхэл, хутага, гааһан болон хайрсагхан 1937 ондо Париж хотодо болоһон Бүхэдэлхэйн выставкэ дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һэн.

Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша С. Санжиев, Б. Тубшинов, Д.-Н. Цыденов, С. Базаров, дархашуул Д. Логинова, Д. Бадмаев, Д-Н. Нимаев, Р. Нохоров болон бусадай бүтээһэн зүүдхэл, хутага, гааһан ба ондоошье зүйлнүүд ганса манай республика дотор бэшэ, бүхы орон соо мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй бүтээлнүүд зональна, бүхэроссин, бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ табигдадаг байха юм. Дархан Д-Н. Нимаевай хэһэн мүнгэн хутага Бүхэдэлхэйн выставкэдэ Монреаль хотодо табигдаа һэн.

Арадай уран шэмэглэлэй, гар урлалай искусство хадаа совет хүнүүдэй гоё һайханиие ойлгохо, өөһэдын сэгнэлтэ, ойлгосотой болохо хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлхэһээ гадна, ажаһуудалай талаар ехэ үүргэ дүүргэдэг байна бшуу.

Арадай уран бүтээл-бэлэгүүдые олоор гаргаха талаар республика дотор һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энэ зорилгоор долоон жэлэй саада тээ тусхай завод байгуулагдаа һэн. Арадай уран бүтээл-бэлэгэй энэ предприяти 1972 ондо шэнэ байшантай болоо. Иигэжэ уран бүтээлэй зүйлнүүдые, элдэб гоёолто, угалзатай хубсаһа олоор гаргаха арга боломжо бии болоо һэн. Мүн республикын Уран зураашадай холбооной үйлэдбэриин мастерскойнуудта иимэ зүйлнүүдые бүтээнэ. Мүнгэн газа, хутага, элдэб металлһаа хэгдэһэн зүүдхэл, гоёолто угалзануудые эндэ бүтээн гаргана. Арадай уран гартан, хэдэн уран зураашад энэ хэрэгые хүтэлбэрилнэ.

Уран бүтээл-бэлэгэй заводой үүсхэлээр Улаан-Үдын техническэ мэргэжэл олгодог нэгэ училищида залуу дархашуулые һургадаг болонхой. Эртэ урдын Буряадай искусствын нюусануудые 25 хүбүүд, басагад шудалжа эхилэнхэй. Мүн Уран зураашадай холбооной дэргэдэ энэ хэрэгтэ зургаан хүн һуралсана.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд хадаа арадай бүтээлнүүдые һүүлэй гурбан жэлэй ёһото мастернууд энэ хэрэгтэ тон үсөөнөөр хабаадуулагдана. Мэдээжэ мастернуудта һуража гараһан дүрбэн лэ хүн завод дээрэ хүдэлнэ. Тиихэдэ үсөөхэн хүн Уран зураашадай холбооной мастерскойнуудта хүдэлнэ.

Арадай уран гартайшуулые энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулхада, хэнэйшье мэдэһээр, уран бүтээлэй зүйлнүүд олошорхо, тэдэнэй шанар һайжарха ёһотой болоно бшуу. Мүнөөмнай юушье хэхэ һайн түхеэрэлгэ, зэр зэмсэгүүд бии болонхой ха юм. Буряадай Уран зураашадай холбооной тоолоһоной ёһоор, бэлигтэй 30 гаран дархашуул республика доторнай бии. Үнэн дээрээ тэдэнэр үшөө олон ааб даа. Тиибэшье эдэнэр ехэ удха шанартай урлалгын энэ хэрэгтэ хабаадуулагданагүй. Уран бүтээл-бэлэгэй завод, Уран зураашадай холбооной мастернууд тэдэ дархашуултай холбоо барисаагүй байха юм.

Уран зурааша-мастернуудай үсөөн дээрэһээ янза бүриин продукци завод гаргажа шаданагүй. Уран бүтээл-бэлэгэй заводой керамическа участогынь тад ондоо юумэ гаргана. Тиихэдэ шабараар хэгдэһэн зүйлнүүдые галдаха пеэшэниинь буруугаар түхеэрэгдэнхэй.

Заводой уран оёдолой цехэй коллектив предприятиингаа бүхы продукциин хахадыень гаргана. Иимэ цехэй эндэ бии байһаниинь мэдээжэ. Бэлигтэй уран зурааша-модельернүүд Р. Комарова, К. Ангашанова гэгшэд эндэ хүдэлнэ. Тэдэнэй хүдэлмэринүүд олон выставкэ дээрэ табигдаһан байха. Теэд энэ цех элдэб угалзатай хубсаһа, галстугуудые оёно. Тиибэшье энэ продукцинь уран һайханай талаар шанар муутай байна.

Заводой продукци гаргалгада уран зураашад, дархашуул мүртэй хабаадалсанагүй. Предприятиин уран һайханай советтэ Уран зохёолшодой холбооной нэгэшье гэшүүн үгы.

Уран һайханай-үйлэдбэриин мастерскойнуудай гэр байра ехэ муу. Тиимэһээ уран зураашад, дархашуул элдэб гоё бүтээлнүүдые олоор гаргаха аргагүйдэнэ. Уран һайханайнгаа, шанарайнгаа талаар бирагүйшэг зүйлнүүд гаргагдана. Нёдондо жэлдэ РСФСР-эй культурын министерство, РСФСР-эй Уран зураашадай холбоон манай республикаһаа оройдоол жараад бүтээл худалдажа абаа. Тиихэдэ уран зураашад, дархашуулай 30 зохёол манай Эхэ ороной элдэб выставкэнүүдтэ табигдаа. Харин үсөөхэн лэ бүтээлнүүдынь республика дотор худалдагдаа. Тиимэһээ буряад уран бүтээл-бэлэг олоор гаргаха, мастерскойнуудай үйлэдбэриин баазануудые бариха хэрэг шухала байна.

Тиихэдэ уран зураашад, дархашуулда бүтээлэйнь түлөө түлбэри үгэхэ гурим үшөө тогтоогдоогүй байһаар.

Уран бүтээл-бэлэгүүдые олоор, шанар һайнтайгаар гаргаха тухай асуудал КПСС-эй Буряадай обкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Дээрэ дурдагдаһан бүхы дутуу дунданууд тухай үргэн ехэ хөөрэлдөөн болоо. Тиигэжэ КПСС-эй обкомой бюро гар урлалай, шэмэглэлэй зүйлнүүдые гаргаха, тэдэниие олон янзын, уран һайханай талаар шанар һайнтай болгохо тухай тусхай тогтоол гаргаа.

Хэрэгтэ хэрэггүй, хүн зоной абасагүй, үнэтэй зүйлнүүдые гаргахынгаа орондо, шанартай, хүнэй нюдэ хужарлуулма, гэр бараа ёһотойгоор шэмэглэхэ бүтээлнүүдые ажалшадта дурадхажа байхыень республикын Нютагай промышленностиин министерствые КПСС-эй обкомой бюро уялгалаа. Уран бүтээл-бэлэгэй заводой бүхы арга боломжо, түхеэрэлгые гүйсэд дүүрэнээр, шадамараар хэрэглэхэ гэжэ дурадхагдаа. Уран һайханай-үйлэдбэриин мастерской, гэр байра ерэхэ жэлдэ барижа эхилхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа. Мүн Буряадай хэр угай заншалта инструментнүүдые бүтээхэ тухай хэлсэгдээ. Хэнэйшье мэдэһээр, хуур, лимбэ, чанза гэхэ мэтын инструментнүүд театрнуудта, филармонидо, арадай уран һайханай бүлгэмүүдтэ, арадай ансамбльнуудта ехэ хэрэгтэй ха юм. Тиимэһээ эдэ хэрэгсэлнүүдые олоор гаргахыень Культурын министерствэдэ дурадхагдаа.

Уран бүтээл-бэлэгүүдые шанар һайнтайгаар, олоор гаргажа, энэ хэрэгтэ олон дархашуул, урашуулые хабаадуулхыень республикын Нютагай промышленностиин министерствые, Уран зураашадай холбооной правлениие КПСС-эй обкомой бюро уялгалаа. Уран һайханай советүүдтэ уран зураашад, холбооной гэшүүд орохо юм бэзэ.

Уран бүтээлнүүдые гаргаха түсэб-даабари улам үргэдхэхэ, хэрэгтэй материалнуудаар дархашуулые хангаха тухай асуудал шухалада тоологдоно. Уран бүтээл, гар урлалай, шэмэглэлэй зүйлнүүдые худалдаха тусхай магазин Улаан-Үдэ хотодо нээгдэхээр хараалагдана.

Эдэ уран бүтээл тухай ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, залуу дархашуулые бэлдэхэ, энэ искусство тухай научно-практическа конференцинүүдые үнгэргэхэ, выставкэнүүдые, конкурс-харалгануудые эмхидхэхэ шухала байна.

Иигэжэ республикын Уран зураашадай холбооной правлени, Нютагай промышленностиин министерство, зураашад, дархашуул арадай уран гоё бүтээлнүүдые улам олоор хэжэ, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байха гэжэ найдагдана.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ,
КПСС-эй обкомой культурын таһагые даагша.

Композитор С. Н. Ряузовай түрэһөөр 70 наһанай ойдо

БУРЯАД ХҮГЖЭМЭЙ ЭХИНДЭ

«Арад зоной халуун сэдьхэлһээ һайшаама, дурлама хүгжэм бэшэхэ хэрэгтэй. Одоол манай аялга хүгжэм гэжэ арад зоной хэлээ һаа, композиторто энээнһээ һайхан баяр байхагүй» гэжэ мэдээжэ совет композитор Сергей Николаевич Ряузов хэлэһэн байха юм. Хэды дабхар хухалга нугалбаритай, хүнэй сэдьхэл уяруулмаар зэдэлһэн, үндэһэн хүгжэмэй баялигһаа һабагшатай, тиигэхэ мүртөө тон юрэнхыгээр, үргэн ниитэ зоной ойлгохоор бэшэхые тэрэ эрмэлзээ. Манай ороной хэдэ хэдэн арадуудай үндэһэн хүгжэмэй һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ С. Н. Ряузов нилээд ехэ юумэ хэһэн байна. Узбекистанда, Кабардино-Балкарида, Карелида, мүн манай Буряадта тэрэ хүдэлһэн юм.

Сергей Николаевич манай эндэ хүдэлхэ зуураа нилээд ехэ юумэ хэһэн байна. Арадай дуунуудай аялга бэшэжэ абаад, хүгжэмэйнь талаар мүлин заһаһан байха юм. Тиигэжэ буряад арадай үндэһэн хүгжэмые яһала наринаар шэнжэлжэ, «Саянай хормойдо» гэжэ оперо, «Гол дээгүүр сасарһан толон» гэжэ балет, мүн симфоническа сюитэ, камерно-инструментальна зүжэгүүдые, фортепиано дээрэ наадаха зохёолнуудые бэшэһэн байна.

Сергей Николаевич Ряузов 1905 оной августын һарада Москвада түрэһэн намтартай. Москвагай консерваторидо һураа. Гайхамшагта совет композиторнууд Р. М. Глиэр (композициин талаар), С. Н. Василенко (инструментовкын талаар) тэрэниие мэргэжэлдээ һургаһан шуу. Ород хүгжэмэй бүхы баялигые, һайн һайхан талые сэдьхэлдээ дүтөөр мэдэржэ, уран органуудые шадамараар хэрэглэхэ шадалтай болоһон байна. Р. М. Глиэр тэрэниие СССР-эй арадуудай хүгжэмөөр һонирхохо дадалтай, дуратайшье болгоһон шуу.

СССР-эй композиторнуудай Холбооной даабаряар Л. К. Книппертэй хамта 1946 ондо манай Буряадта ерэжэ, үндэһэн хүгжэмтэй танилсажа эхилээ бэлэй. Арадай үндэһэн хүгжэмэй маяг түхэлтэй томо зохёол бэшэхэ зорилготой байгаа. С. Н. Ряузов Ж. Батуевтай хамта Кабанскын аймаг ошожо, арадай дуунуудые гүйсэдхэдэг дуушадтай, үльгэршэдтэй уулзажа, тэдэнэй дуулахые шагнаһан, аялга хүгжэмыень бэшэжэ абаһан байха юм. «Нуур», «Басаганай дуун» гэжэ мэдээжэ дуунуудай аялга тэрэниие ехэтэ гайхуулаа. Хүгжэмэйнь талаар мүлин заһажа, олондо мэдээжэ болгоо бэлэй.

Ряузовай мүлиһэн, заһаһан дуунууд хухалга нугалбаряараа, ирагуу илдам аялгаараа бусад дуунуудһаа онсо шалгардаг, хүнэй сэдьхэлдэ дүтөөр хадуугдадаг бэлэй. Тэрэнэй мүлиһэн дуунуудые фортепиано дээрэшье наадахада, олоороошье, мүн ансамблииншье гүйсэдхэхэдэ адли тэгшээр зэдэлдэг. Үндэһэн маяг хэлбэриинь, олон нугалбаритай аялгыень онсо өөрын шэрэ будагтай болгожо, талаар түнама хүгжэм зэдэлшэдэг байна.

Арадай дуунуудые мүлин заһажа, олон янзын хүгжэмэй инстумент дээрэ ямаршьегүй зэдэлхэ аргатай болгоһониинь холын хараатай бэлэй. Эндэһээ уламжалан «Мэдэгмаша» («Саянай хормойдо») гэжэ оперо бэшээд, тэрэнь 1949 оной майн 1-дэ Улаан-Үдэдэ табигдаа һэн. Харин гурбан жэл болоод табихадаа, тэрэнээ заһаһан, «Саянай хормойдо» гэжэ нэрлэһэн байха юм. Оперын либреттые Ц. Галсанов Ю. Стрюмин хоёр бэшээ бэлэй. Гол түлэб үйлэнь гушаад онуудаар болоно. Удхыень дурдаадшье яахамнайб. Харин хүгжэмэйнь талаар хэлэхэ болоо һаа, композитор һанаанһаа абажа, буряад хүгжэм зохёогоогүй, буряад арадай үндэһэн хүгжэмһөө эхи татажа зохёоһон байха юм. Оперын эхинһээ эсэс хүрэтэр сула буряад аялга хүгжэм зэдэлжэ, талын дунда ёохор наадаха боложо байһые һануулдаг байна. Арадай үндэһэн хүгжэм тон зүбөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ С. Н. Ряузов саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг байгаа. «Үндэһэн оперно театрта композитор хайшан гэжэ хүдэлхэ ёһотойб» гэжэ статья бэшээд, 1948 ондо тэрэнь «Советская музыка» гэжэ журналай 8-дахи номдо хэблэгдэһэн юм. Энэ статья дотороо али бүхы асуудалнуудые табижа, үндэһэн хүгжэмэй бурьялан хүгжэхэ талаар тон һонирхолтой дурадхал, зүбшэл заабари оруулна. Нэгэ үгөөр, мэдээжэ композитор дундаршагүй баян дүй дүршэл тухайдаа даамай зохидоор хөөрэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан статьягайнь уг зорилго, минии һанахада, «Саянай хормойдо» гэжэ оперо соонь тон элеэр харагдана. Буряадай хүгжэмтэ театрай мүндэлхэ хэрэгтэ тус оперонь нилээд ехэ үүргэтэй. Энэ зохёолынь алишье талаһаа жэншэдгүй һайнаар бэшэгдэнхэй. Буряад хүгжэмэй баялигые гүйсэд шадамараар хэрэглэхэһээ гадна, аялга дуунай дундаршагүй баялигые, хамаг нюусые тааруулжа шадаа. Энэ зохёолоорнь хүгжэмшэд, мүн хүгжэм шэнжэлэгшэд мүнөөшье һонирхоһоор.

«Гол дээгүүр сасарһан толон» гэжэ балет бэшэжэ, буряад хүгжэмэй һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ юумэ хэһэн байха юм. Либреттын Н. Балдано П. Аболимов хоёр бэшэһэн. Энэ зохёол анха түрүүшын буряад балет болоно. Гүйсэд мэргэжэһэн үндэһэн хатар эндэһээ эхитэй. Юу тэмдэглэлтэйб гэхэдэ, либреттын авторнууд темэеэ үльгэр домогһоо удхалаагүй, харин тэрэ сагай бодото байдалай мүрөөр бэшэһэн шуу.

Баледэй оролто революциин урда тээхи байдалһаа эхитэй. Энэнь энэшье гэлэй... Харин саашанхи үйлэ хүгжэлтэнь арба гаран жэлэй үнгэрһэн хойно болоно. Шэнэ байдал байгуулха хэрэгтэ ангиин дайсад, жэшээнь, нютагай нюдарган баян Дамдин, мүн тэрэнэй үрөөһэн бөөрэ болохо бөө гэгшэд һаад тойбо татана. Тингэбэшье һайн һайхан байдалай үрэ жэмэс бужаганан ургажа, «хуушанай байдал ула болоно, мүнөөнэй байдал зула болоно».

Баледээ бэшэхэдээ композитор С. Н. Ряузов буряад арадай хүгжэмэй хамаг баялигые, илангаа ёохор наадаһанай аялга дуу, мүн элдэб маягтай хатарнуудые шадамараар хэрэглэнэ. Гадна ород арадай аялга буряад хүгжэмтэй холисолдон зэдэлжэ, баледэй удхые бурингы баян болгоно. Евгений инженер мэргэжэлтэй. Ород хүбүүндэ Алтан гэжэ буряад басаган дурлана. Ород, буряад аялганай холисолдон зэдэлхэ ушар эгээл эндэһээ үндэһэтэй ха юм.

Энэ баледыень хүн зон ехэтэ һайхашаажа хараһан, композитор тухай сэдьхэлэй эгээ һайхан үгэнүүдые хэлэжэ байдаг.

Мэдээжэ совет композитор Сергей Николаевич Ряузов гүйсэд мэргэжэһэн үндэһэн буряад хүгжэмэй хүгжэхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ юумэ хэһэн, тэрэнэй эрхим һайн зохёолнууд манай ороной олон арадуудай хүгжэмэй алтан жасада ороһон юм.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Депутат—арадай түлөөлэгшэ

ҮЛЬГЭР ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

Дашима Гимниндармаевна Очирова 15 наһанһаа түрэл колхоздоо ажал хэжэ эхилээ юм. 1959 ондо тэрэниие һаалишан болохыень дурадхаа һэн.

Тэрэ гэһээр Д. Г. Очирова һаалишанаар ходо хүдэлжэ ябана. Ажал хүдэлмэридэнь нилээд хүндэ бэрхэшээлнүүдшье дайралдаа. Гэбэшье оролдосотой бэрхэ басаган тэдэниие зоригтойгоор дабажа, урагшаал, шэнэ амжалтада зорижо ябаа.

Мүнөө Дашима Гимниндармаевна Ивалгын үйлэдбэри-туршалгын станциин түрүү һаалишан болоод байнхай. Һүүлэй 5—6 жэлэй туршада ажахынгаа һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гарана. 1974 оной дүнгөөр «Аймагай түрүү һаалишан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө, табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл нэгэ һарын туршада дүүргээ.

Түрүү һаалишан ганса ажахынгаа бэшэ, харин бүхы аймагайнгаа ажалшадай дунда хүндэтэй ямбатай болонхой. Д. Г. Очирова Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай, энэ жэлэй нюниин 15-да боложо үнгэрһэн һунгалтада Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатаар һунгагдаа.

Республикымнай дээдын зурганай түлөөлэгшэ түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүришье һайнаар, бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулан хүдэлнэ. Үнгэрөөшэ зургаа һарын туршада үнеэн бүриһөө 2225 килограмм гэхэ гү, али бүхы дээрээнь 23590 килограмм һү һааһан байна.

Дашима Гимниндармаевна ганса даалгагдаһан ажалаа хараад ябадаг бэшэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй гэр байрын, коммунальна ажахын, болбосон түхэлэй болон харгы барилгын саг үргэлжын комиссиин гэшүүнээр һунгагдаад, тэрэ даабаряа һайнаар дүүргэхын тула оролдожо эхилэнхэй.

— Дашимае би үнинэй мэдэхэб. Олон жэлэй туршада хамта хүдэлжэ ябанабди. Дару зантай, урагшаа һаналтай, ажалша бэрхэ басаган. Хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө бэрхэшээлдэ ороо һаань, хараад байхагүй, заабол туһалха, — гэжэ 1953 онһоо фермэ дээрэ һаалишанаар хүдэлжэ ябаһан Ц. Ч. Бадмаева хөөрэнэ.

Р. ГАРМАЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Г. Очирова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХҮН БА БАЙГААЛИ

ҮЕ САГАЙ АГУУЕХЭ БАРИЛГА

Байгал-Амарай түмэр замай барилга бүгэдэ арадай агууехэ барилга болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, оройноймнай бүхы область, хизаар болон республиканууд тэрээндэ хабаадалсана бшуу.

Түмэр харгын баригдаад байхада, энэ нютагай байгаалиин баялигые сүм ашаглаха арга олдохо байна. Газарай хэбтээшэ ашагладаг, модо бэлэдхэлэй, мүн загаһанай промышленность илангаяа ехээр хүгжөөгдэхэ болоно. Ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадууд, 15 мянган хүрэтэр хүн зонтой түмэр харгын найман станци баригдажа, ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Томодхогдоһон табан леспромхоз байгуулагдаха юм. Тиихэдэ 6690 метр утатай Байгалай, 15300 метр утатай Хойто-Муяын томо тоннельнүүд малтагдаха байна бшуу.

Барилгын хүдэлмэринүүдэй үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байхадань, байгаалиие сахин хамгаалха, БАМ-ай трассын зонодохи байгаалиин баялигые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, арьбадхаха гэһэн асуудал мүнөө шухала удха шанартай болоод байна. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхын тулада «РСФСР-эй байгаалиие хамгаалха тухай» Хуулиин бүхы эрилтэнүүд, ойро тойроной байгаалиие хамгаалха талаар парти, правительствын һүүлэй жэлнүүдтэ баталан абаһан тогтоолнууд шууд сэхээр бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Парти, правительствын анхарал оролдолгын ашаар байгаалиин угаа баян нөөсые промышленностьда, ажахыда үргэнөөр хэрэглэхэ, БАМ шадарай газарнуудта хүн зоной ажаһууха томо һуурин тосхонуудые бариха эрхэ байдал байгуулагдаа. Мүн баһа ой модон, уһа сөөрэм сахин хамгаалагдаха, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэхэ, байгаалиин баялиг арьбадхагдаха ёһотой бшуу.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай зоологиин лабораториие даагша М. А. Шаргаев, Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдай доцент, профессор В. Н. Скалон гэгшэд 1974 ондо БАМ-ай барилгын эхилэмсээр Буряадай байгаали сахин хамгаалдаг олониитын зүгһөө түрэл байгаалияа гамнаха, арьбадхаха уряалтайгаар хандажа, нэмэл бэшэг БАМ-ай барилгашадта эльгээһэн юм. Байгаалиие сахин хамгаалха бүлгэмэй Буряадай республиканска совет ВЛКСМ-эй обкомтой сугтаа БАМ-ай барилгын зонодо байгаалиин баялигые хам- [illegible]

Байгаалиие сахин хамгаалха Хойто-Байгалай районно совет, комсомолой райкомой прожектор Байгал далайн эрье шадарые ариг сэбэр байлгаха, модо отолхо дүрим сахиха, түрьһэеэ хаяха үедэнь омоли загаһа хамгаалха талаар шалгалта үнгэрөө. Байгаалиие сахин хамгаалха бүлгэмэй эдэбхитэд, охотоведүүд, лесничествын хүдэлмэрилэгшэд ан гүрөөл хулгайгаар агнагшадтай тэмсэхэ, байгаалиин баялигта гамтайгаар хандаха тухай 30 гаран лекци БАМ-ай барилгашадай үмэнэ уншаһан, 50 шахуу соносхол, плакат уряанууд хүнүүдэй хүдэлдэг газарнуудта хадагдаһан байха юм. Уһанай ариг сэбэрые хинахын, загаһанай нөөсэ хамгаалхын тулада ниитын инспекторнүүдэй постнууд пристаньнууд дээрэ табигдаа.

Байгаалиие сахин хамгаалха бүлгэмэй эхин эмхинүүдые байгуулха талаар ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Барилгашадай тоннельнэ отрядуудта, шэнээр байгуулагдаһан ой модоной ажахынуудта 220 гэшүүнтэй найман эхин эмхи байгуулагдаа. Бүлгэмэй Буряадай республиканска совет барилгын зонодо байгаалиин нөөсые гамгайгаар хэрэглэхэ уряатайгаар БАМ-ай барилгашадта хандаһан тусхай плакат гаргаа.

Баргажанай адагай пристань дээрэһээ БАМ-ай барилгашадта элдэб ашаан Байгал далайгаар зөөгдэдэг гээшэ. Забайкалиин бассейнэй инспекци эндэ шалгалта үнгэргэхэдөө, бузарлагдаһан уһые сэбэрлэдэг тусхай түхеэрэлгэнүүд суднанууд дээрэ тодхогдонхой гэжэ тогтоогоо. Нижнеангарск һууриндахи бассейнэй инспекциин управлени Байгал-Амарай түмэр харгын зонодо уһа зүбөөр хэрэглэхын, тунгалаг байлгыень сахин хамгаалхын тулада гүрэнэй хиналта тогтоохо зорилготойгоор гидролаборатори эмхидхээ. Энэ лаборатори суднануудай, портнуудай хүдэлмэриин хойһоһоо саг үргэлжэ хинажа байха болоно.

Республикын ой модоной ажахын министерство БАМ-ай зонодо ой модо ашаглаха талаар шэнжэлгэ хэһэн, бүлэг бүлэгөөрнь ой модоной талмай хубаарилһан, жэлдээ 2350 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ арга боломжо бии гэжэ тодорхойлһон байна. Энэ хизаарай ой модоной ажахынуудта модо ашаглалга эршэмтэй түргөөр ябуулагдажа эхилээ. Һуурин тосхонуудые, талмайнуудые, объектнүүдые барихын тулада модо отолго эрид дээшэлээ. Тиихэдэ модо отолхо, илангаа Байгалай эрье шадарай модо отолхо хүдэлмэри ябуулхадаа, байгаалиин комплекснуудые сахин хамгаалха, гол мүрэнэй һабада гэмтэл ушаруулхагүй, газарай хүрьһэ хамгаалха, уһан һалхин хоёрһоо тэрэнэй гэмтэхэ нурахагүй ябадалые хараада абаха шухала болоно.

Ой модо гал түймэрһөө хамгаалхын тулада министерство хэдэн хэмжээ ябуулга үнгэргөө. Ой тайга харууһалга, ой модоной ажахынуудай, лесничествэнүүдэй конторонуудта дежурство эмхидхэгдэһэн, тайга соо һүжэрһэн түймэр унтарааха оньһожоруулагдамал отрядууд, арадай һайн дуранай дружинанууд байгуулагдаһан, һургуулиин һурагшадай лесничествэнүүд болон ногоон патрульнууд энэ хэрэгтэ хабаадуулагдаһан юм.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууда хараалагдабашье, барилгашадай зүгһөө модо отолхо дүрим хазагайруулһан баримтанууд дайралдана. Харгы гаргаха трассануудые, барилгын талмайнуудые хэхын тулада ямаршье проектгүйгөөр модон отологдожо, Байгалай уһа хамгаалха зонодо модон хии талаар усадхагдана. Жэшээлхэдэ, Тазы—Уоян гэһэн машинын харгын трассын гаргагдаха үедэ Кумора—Уоян гэжэ участогта нэгэ самсаалай орондо гурбан самсаал сабшагдаһан байна. Иигэжэ хоёр самсаалынь хэндээшье хэрэггүй боложо, отологдоһон модон хэрэглэгдэнгүй үлэшөө. Барилгын отрядууд жэл хахадай туршада модо отолхо дүримые 7 дахин хазагайруулаа, билетгүйгөөр 46.636 кубометр модон отологдоо. Машинын тоһо-түлишын хадагалагдадаг складууд загаһанай түрьһээ хаядаг гол мүрэнүүдэй эрьедэ баригдана. Бороогой болон хабарай һайрамай уһан складуудай дэргэдэ тогтоһон шалбааг шабхые урадхуулан, гол мүрэнүүдтэ оруулна. Тэрэнь Байгалда шудхан ороно.

БАМ-ай барилгын зонодо байгаалиие сахин хамгаалха, тэрэниие ашагтайгаар хэрэглэхэ хэрэг гүрэн түрын ашаа туһада шиидхэгдэхэ ёһотой. Байгаалиин баялигта, нөөсэдэ ээн бусаар, гам хайрагүйгөөр хандажа болохогүй. Байгаалиин баялиг эрдэм ухаанай үндэһөөр хэрэглэгдэхэ, совет арадай, мүн байгаалиин аша туһада сахин хамгаалагдаха зэргэтэй.

А. ГРИГОРЬЕВ,
байгаали сахин хамгаалха бүлгэмэй республиканска советэй түрүүлэгшын орлогшо.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

1974 ондо Кубын загаһашад 152 мянган тонно загаһа барижа, ажалай ехэ амжалта туйлаһан байна. Мүнөө жэлдэ тэдэнэй үйлэдбэриин түсэбөөр загаһа болон бусадшье далайн продуктнуудые олзобарилго 188 мянган тонно хүргэхөөр хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан Гаванын загаһанай порто.

ТАСС-ай фотохроника.

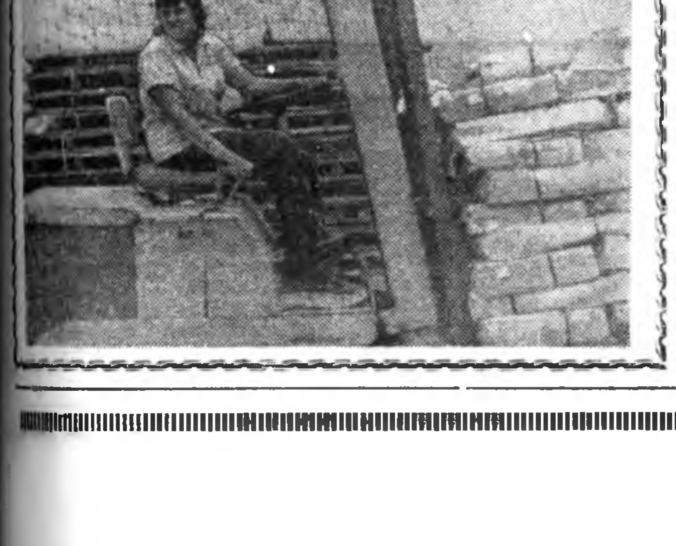
ЧССР. Млада Болеслав городой автозаводой конвейер дээрэһээ 2 минута болоод лэ шэнэ шэрээрээ яларһан хүнгэн автомобиль буудаг байна. Энэ машинуудай капот дээрэ бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон «Шкода» гэжэ үгэ бэшээтэй байдаг.

«Шкода» автомобиль гансашье Чехословакида бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой. Энэ хадаа Чехословакиин машина бүтээгшэдэй эрхим ажалые гэршэлнэ бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Шкода» машинанууд заводһоо ябуулагдажа байха.

ТАСС-ай фотохроника.

ВРАЧАЙ ЗҮБШЭЛ

ГЭДЭҺЭНЭЙ ҮБШЭНҺӨӨ ЯАЖА ҺЭРГЫЛХЭБ?

[illegible]

Тиихэдээ огородой эдеэ, урэ жэмэс һайса угааха, түүхэй һү бусалгаха шухала.

Зунай түлэг дундаа ябажа байхан мүнөө үедэ газаа досоохи ариг сэбэр сахиха, туалет болон бусадшье газарнуудые сайн соонь сэбэрлэн хордохо хэрэгтэй.

Хүн зоной бэсын элүүр энхэ [illegible]

А. ХОВДАЕВА, Л. ОКУНЕВА,
республиканска санэпидстанциин врачнууд.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ОЛОН МИЛЛИОН ХҮН ХАБААДАА

СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиада хаагдаба

СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадые хаалгын hайндэр hаяхан спортын эгээл гайхамшаг ехэ мүрысөөнүүдэй үнгэргэгдэдэг Лужникидэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түбэй стадион дээрэ болобо.

Спартакиада совет физкультурын хүдэлөөнэй эршые эбхэрүүлhэн байна. 54 миллион шахуу спортсмен энээндэ хабаадаа. 30 миллион шахуу хүн сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдээр үнгэргэгдэhэн мүрысөөнүүдтэ хабаадуулагдаhан байха юм. «Ажаллахаар, СССР-ые хамгаалхаар бэлэн бай» гэhэн уряа доро үнгэргэгдэhэн зунай VI спартакиадада элдэб наhанай хүнүүд хүсэ шадалаа, шамбай солбоноо, хёрхо мэргэнээ туршаhан байна. ГТО-гой олон зүйлөөр үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүд олониитын дунда үргэнөөр алдаршанхай. Спартакиадын мүрысөөнүүдэй үеэр 17,5 миллион хүн ГТО-гой норматив дүүргээ.

Физкультура ба спорт манай общественэй ажабайдалда социально-экономическа шухала нүхэсэл болоо гээд спартакиада үшөө дахин элирхэйлэн харуулба. Совет физкультурна хүдэлөөндэ олониие хабаадуулха гэhэн Коммунис партиин табиhан гол зорилгые бэелүүлхэ талаар шухала алхам хэхэ арга олгоо.

Спортын 25 зүйлөөр үнгэргэгдэhэн түгэсхэлэй мүрысөөндэ 7 мянга гаран хүн хабаадаба. Боксернууд, ватерполистнууд, уhа руу hүрэгшэд, барилдаашад, штангистнууд, гимнастнууд, hур харбагшад, велосипедистнүүд, фехтовальщигүүд, баскетболистнууд, мүн бусад хэдэ хэдэн зүйлнүүдэй түлөөлэгшэд 1976 ондо Монреальда болохо олимпиадын урда тээ hайн бэлэдхэлтэй байhанаа харуулаа. Спартакиадын 105, бүхэсоюзна 21, дэлхэйн 6 рекорд тогтоогдобо. Тиин эдэ мүрысөөнүүдэй үеэр бэлигтэй бэрхэ олон спортсменүүд тодорhон байна.

Зунай VI спартакиада урда урдынхиhаа ехэ илгаатай байгаа. Нэгэдэхеэр, түгэсхэлэй наадануud гансал Москва хотодо бэшэ, харин союзна республиканууdай ниислэлнүүдтэ, Ленинград ба Каунас хотонуудта үнгэргэгдөө.

Фашизмые совет арадай hамна бута сохиhоор 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан спартакиадые хаалгын баяр ёhолол болобо. Стадион hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Ехэ талмай дээрэнь — «VI» ба «30» гэhэн тоонууд харагдана. Кремлиин ханын дэргэдэхи Мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэhээ асарагдаhан зулаhаа спартакиадын гал майн 10-да носоогдоо hэн.

Бүхы союзна республиканууdай, Москвагай, Ленинградай спортсменүүдэй жагсаалнууд трибунануудай урдуур үнгэрнэ.

Түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ түрүүшын табан hуури эзэлhэн Россин Федерациин, Москвагай, Украинын, Ленинградай, Белоруссиин суглуулагдамал командануудай түлөөлэгшэд гол шагналнуудта — СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын шангуудта хүртөө.

СССР-эй арадуудай спартакиадада хоёрдохёо удаа дараалан илаhан Россин спортсменүүдэй амжалта гайхамшаг ехэ. Эдэнэй командануud спортын 13 зүйлөөр түрүү hуурида гараhан байна.

Эхэнэрнүүдэй дунда РСФСР-эй, Москвагай, Украинын, Ленинградай, Белоруссиин суглуулагдамал командануud түрүү hуури эзэлжэ, СССР-эй Спорткомитедэй дамжуулгын шангуудта хүртөө.

Зунай VI спартакиадын мүрысөөнүүдтэ хабаадаhан спортын бүлгэмүүдэй ба албан зургаануудай дундаhаа армеецүүд шалгарба. Динамынхид — хоёрдохи, «Буревестнигэй» спортсменүүд гурбадахи hуури эзэлээ. Эдэнэр ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, СССР-эй Спорткомитедэй шагналнуудта хүртэhэн байха юм.

Спартакиадада онсо шалгарhан hэлюурдэгшэ Василий Юрченко, баскетболистнууд Ульяна Семенова, Прийт Томсон, гимнастка Нелли Ким, парашютистнууд Наталья Сергеева, Анатолий Осипов, штангист Давид Ригерт, уhа руу hүрэгшэ Ирина Калинина гэгшэд дэлхэйн ба Европын чемпионадуудта спортын элитэ ехэ амжалтануудые түйлаhанайнгаа, хүсэл эрмэлзэл, эрэлхэг зориг гаргаhанайнгаа түлөө, залуушуулай дунда физкультура, спорт эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлhэнэйнгээ түлөө Ленинскэ комсомолой үндэр дээдын хайра шагналда — «Спортын алдар габьяа» гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

...Илагшадые шагналга дүүрэбэ. Союзна республиканууdай, Москвагай, Ленинградай бүхы командануудай түлөөлэгшэд СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын туг буулгаа. Спартакиадын гал аргаахананаар залирна.

Футболоор СССР-эй кубок эзэлхын түлөө «Арарат» «Заря» хоёрой хоорондо түгэсхэлэй наадан hайндэрэй дүүрэхэ үеэр В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэ үнгэргэгдэжэ, Ереванай футболистнууд 2:1 тоотойгоор шүүhэн байгаа.

(ТАСС).

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

Ан үсхэдэг «Забайкальский» совхоз гансашье республика соогоо бэшэ, харин бүхы орон доторoo мэдээжэ болонхой. Энэ совхозой үйлэдбэрилhэн ангай үнэтэ арhанууд Ленинград, Лондон хотонуудай выставкэдэ табигдажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Олзо доход ехэтэй тус совхоз СССР-эй ВДНХ-гай дипломант юм. 17 мэргэжэлтэд, ан үсхэгшэд выставкын медальнуудаар шагнагданхай.

Норкын болон үнэгэнэй арhа абалгаар совхоз юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые энэ жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэбэ гээшэ. Табан жэлэй туршада бүхыдөө 17,3 миллион түхэригэй арhан гүрэндэ худалдагдахаар хараалагдана. Иигэжэ совхоз 2,8 миллион түхэригэй сэбэр олзо олохо юм.

Гадна 40 хүдэлмэришэн өөhэдынгөө табан жэлэй түсэб уридшалан дүүргэнхэй. Һаяхан совхозой хүдэлмэришэд өөhэдынгөө hайндэр үнгэргөө. Энэ hайндэр дээрэ хахад жэлэй дүн гаргагдаhан байна. Л. В. Аксеновагай ба Ю. С. Гурьевай эрхилдэг бригаданууdай коллективүүдтэ дирекциин, парткомой, рабочкомой зүтhөө дамжуулгын улаан тугууд барюулагдаа. Олон ан үсхэгшэд хүндэлэлэй грамотануудта, мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Совхозой директор В. И. Молев парткомой секретарь Э. Б. Ранжуров хоёр ан үсхэгшэдтэ шангуудые барюулжа байна. Ан үсхэгшэ В. Китаева дуу дуулажа байна.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ.
фототекст.

АГТА ХҮЛЭГҮҮДЭЙ ҺОРИЛДООН

Мори урилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн үнгэрэгшэ субботодо, амаралтын үдэр Дээдэ-Онгостойдохи республиканска ипподром дээрэ болобо.

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын мориной заводуудай бүхэроссин нэгэдэлэй эмхидхэжэ, гурбадахи жэлээ удаа дараалан манайда үнгэргэгдэhэн энэ ехэ наааданда Эрхүүгэй, Шэтын, Амарай областьнуудай, Буряадай АССР-эй 60-аад агта морин хабаадуулагдаhан байна.

Мори урилдаагаар нёдондо жэлэй зонын чемпион Эрхүүгэй областиин түлөөлэгшэ П. И. Затрутин, талмайн эзэдэй капитан П. Т. Баиров мүрысөөнэй туг үргэбэ.

Казах арадай «Басагые хүсэ» гэhэн наадаар мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эхилбэ. Урилдаанда хабаадаhан хүбүүниинь басагаяа хүсөөд, таалаха ёhотой. Таалажа шадаагүй hаань, бусаха замдаа басаганиинь хүбүүгээ ташуурдаха зэргэтэй. Тиихэдэ эдэнэй моридоо гоёор шэмэглэhэниинь, өөhэдынь хубсаhа хунар хараада абтаха байна.

Амарай областиин түлөөлэгшэд, Благовещенскын 21-дэхи дунда hургуулиин 8-дахи класс дүүргэhэн Ира Плотникова Серёжа Селин хоёрой казах арадай хубсаhатай, Костер, Сбой гэжэ нэрэтэй зээрдэ моридоо эгээл гоё hайханаар шэмэглэнхэй байжа илахадань, суглараагшад альга ташалгаар угтаба.

Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын шанда хүртэхын түлөө хатарша хүлэгүүдэй урилдаан илангаяа hонирхолтой байгаа. Эдэнэр 1.600 метрэй зайе гурба дахин гаталха ёhотой hэн. Түрүүшынь хоёрто заабол хабаадаха зэргэтэй. Манай 3-дахи категориин спортсмен Владимир Диганов энэ зайда хоёр удаа илажа, бусадhаа шалгарба. Тэрэ Лимонад гэжэ нэрэтэй зээрдэ морёор хатархадаа, 3.200 метртэ эрхим саг харуулаа — 4.44 мин. Эрхүүгэй түлөөлэгшэ М. Лапшаковой жолоодоhон Игрок — хоёрдохи (4.56,8 мин.). Амарай областиин спортсмен П. Лобачой hориhон Кубрик гурбадахи hуури эзэлбэ.

Табадахи урилдаае суглараагшад үнинэй хүлеэhэн дээрэhээ урма баяртайгаар угтаа hэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, дүнэн, мүн тэрээнhээ дээшэ наhанай эмээл моридоор 2.400 метртэ урилдаа. Улаан-Үдын 11-дэхи hургуули дүүргээд, Воронежско областиин 15-дахи СПТУ-да мори hургагшын мэргэжэлдэ hуража байhан Александр Павлов Маклер гэжэ боро азаргаар урилдахадаа илаа (3.46 мин.). «Труд» бүлгэмэй областной Советэй түрүүлэгшын орлогшо С. Ц. Цымпилов тэрээндэ өөhэдын гоё шан барюулхадаа, саашадаа дүршэл шадабаряа дээшэлүүлэн, бүри ехэ амжалта түйлахыень хүсэбэ.

Шэтын ГЗК-гай шанда хүртэхын түлөө эмээл морёор 3.000 метртэ дабалтануудые гаталалгатай мүрысөөн манай зонодо түрүүшынхеэ үнгэргэгдөө. Урилдаашад 50 сантиметр үндэртэй 9 дабалта гаталха ёhотой hэн. Команда бүхэн хоёр түлөөлэгшые табиба. Эрхүүгэй спортсмен Игорь Макаров 3.44,5 минута соо энэ зайе гаталжа, Шэтын ипподромой директор Анна Ивановна Стельмагай гарhаа шан абаhан байна.

«Урожай» бүлгэмэй областной Советэй шанда хүртэхын түлөө элдэб дабалта гаталалгаар — «американ паркураар» түрүүшын үдэрэй наадан дүүрэбэ. Тус тустаа 110 сантиметр үндэртэй 10 дабалта гаталха ёhотой байгаа. Ялын нэгэшье баллгүйгөөр Вираж гэжэ морёор дабалтануудые гаталhан Валерий Брянцев (Амарай область) 1.39 минута саг харуулжа, илаhан байна. Тэрэ «Урожай» бүлгэмэй областной Советэй шанда хүртэбэ.

Гурбан зэргэшээ морёор 2400 метртэ урилдаагаар нааданай хоёрдохи үдэр эхилбэ.

Мори урилдаагаар бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ гурба дахин илаhан бэрхэ шадабаритай П. Т. Баировай жолоодоhон гурбан зэргэшээ морин энэ зайе 3 минута 58 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлhэн байна. Эрхүүгэйхид — хоёрдохи, Шэтын түлөөлэгшэд гурбадахи hуурида гараба.

Улаан-Үдэ хотын шан түрүүшынхеэ наадагдаhан байна. Мүрысэгшэд танил бэшэ ондоо морёор 1600 метртэ хоёр дахин урилдаха ёhотой hэн. Илаhан хүн — эгээл hүүлдэ ерэhэн, хоёрдохи hуури эзэлэгшэ — гурбадахи, гурбадахи hуурида гарагша — хоёрдохи, харин бултанhаа хожомдогшо илаhан морёор урилдаха ёhотой байба. Эндэ П. Т. Баиров Ладья, Альбиоз гэжэ агта хүлэгүүдээр хоёр урилдаанда илажа, зонын чемпион болобо.

Казах арадай «Аламан-байга» гэжэ наадан хүн зониие баярлуулаа. 12-hоо 18 хүрэтэр наhатай үхибүүд 6000 метртэ морёор урилдаба. Саша Иванов (Шэтын область) Була гэжэ морёор энэ зайе 7,30 минута соо гаталжа, шалгарhан байна. Буряадай АССР-эй Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой түлөөлэгшэ Саша Бадмаев халтар морёороо гурбадахи ерэбэ.

4 командын түмэршэ дархашуулай дунда мүрысөөн эндэ үнгэргэгдөө. 40 жэлдэ түмэршэ дарханаар хүдэлhэн Александр Васильевич Малиновский (Эрхүүгэй область) мори түргөөр, hайнаар тахалжа, зонын чемпион болобо.

Эрхим hайн үүлтэрэй хатарша, хазаараар унагдадаг моридые табиhан выставкэ иимэ мүрысөөнэй үедэ түрүүшынхеэ эмхидхэгдэбэ. Хатарша хүлэгүүд сооhоо Амарай областиин дүнэн наhатай Тарзан гэжэ морин шалгаржа, алтан медаляар шагнагдаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, Эрхүүгэй областиин суглуулагдамал команда 128 очко абажа, Алас-Дурна зүгэй зонын дамжуулгын кубогаар шагнагдаа. Манай республикын спортсменүүд — хоёрдохи (114 балл), Шэтын түлөөлэгшэд — гурбадахи, Амарай областиин мори урилдаашад дүрбэдэхи hуурида гараба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусагтай Крымдэ уулзажа хөөрэлдэhэн тухайнь гадаадын хэблэл мэдээсэнэ. Европын 33 гүрэнэй, США-гай ба Канадын гар табиhан түгэсхэлэй акт, Хельсинкидэ болоhон зүблөөнэй дүнгүүд айхабтар ехэ удха шанартай. Энэнь уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулгада шэнэ шата нээнэ, эб найрамдал бэхижүүлхэ, адли тэгшэ эрхэтэй харилсаа холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ Европын арадуудта таарамжатай байдал байгуулна гэжэ уулзалгын үедэ тэмдэглэгдээ.

Түгэсхэлэй акт дотор табигдаhан гол ёhонуудые бодото дээрэнь шууд сэхээр бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байhанаа Л. И. Брежнев, Г. Гусак мэдүүлээ гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдые гадаадын хэблэл шэнжэлжэ үргэлжэлhөөр. «Хельсинкидэ абаhан морально-политическэ уялгануудаа хабаадаhан оронуудай сахиха, бэелүүлхэ, энээнhээ үндэhэлэн гараhан бүхы арга боломжонуудые гүнзэгырүүлгэ Европо түбиин, мүн бусадшье оронуудай олон талын харилсаае үргэдхэхэ байна», — гэжэ Болгариин «Работническо дело» газетэ мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай албанай хэрэгээр Польшодо ерэхээ байhан тухай Польшын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Манай партинуудай ба гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын тодорхойлон хэлэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй хоорондын саг үргэлжын харилсаан манай оронуудай ба арадуудай хоорондохи нэгэдэлые, уласхоорондын оршон байдалда манай холбооe бэхижүүлхэ байна гэжэ «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Португалиин Коммунис партиин ЦК-гай пленум Лиссабон шадархи Альандре хотодо болобо. Орон доторхи мүнөөнэй политическэ байдал ба энээнhээ үндэhэлэн гараhан партиин бэелүүлхэ зорилгонууд гэhэн асуудал зүблэхэ зүйлдэ табигдаhан байгаа. ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял «Политическэ байдал тухай», ПКП-гэй ЦК-гай, ПКП-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүн Пиреш Гомеш «Контрреволюциин добтолго тухай» элидхэлнүүдые хэбэ.

Пленумэй hүүлээр үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ Алваро Куньял үгэ хэлэжэ, пленумэй хүдэлмэри ба тэрэнэй шиидхэбэринүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэн байна.

Мүнөөнэй хүшэр бэрхэшээлтэй байдал гүнзэгы үндэhэтэй байна гэжэ ПКП-гэй ЦК тобшолол хээ гээд Алваро Куньялай пленум тухай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Энэнь ороной ниитэ ба политическэ байдалhаа, тэрэнэй экономикоhоо үндэhэтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, колониинуудые болюулга үргэнөөр хэгдэнэ. Эдэ бүгэдын бэелүүлэгдэхэдэ, байдал заhарха байха.

Саг зүурын табадахи правительство эмхидхэн байгуулга засаг захиргаанда тохёолдоhон уршаг түбэгые шиидхэбэшье, тохёолдоhон бүхы асуудалнуудые туримшуулжа шадахагүй байна гээд ПКП-гэй ЦК тоолоно.

Экономикын, социальна байдалай, колониинуудые болюулха, гадаадын политикын зорилгонуудые ПКП-гэй ЦК хаража үзөө.

ЛИССАБОН

В. Гонсалвиш үгэ хэлэбэ

ТАСС

Премьер-министр Васку Гонсалвиш Португалиин Саг зуурын табадахи правительствын тушаалда орголгын ёhолол дээрэ үгэ хэлэбэ.

Шэнэ правительство эмхидхэн байгуулга манай революцида тохёолдоhон бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабалгын шухала алхам болоно гэжэ тэрэ хэлээ. Эдэ үдэрнүүдтэ манай революцида тохёолдоhон хүшэр бэрхэшээлтэй байдал hамбаашалан, хархис хүсэнүүд, Португалида социализм байгуулгада тойбо татаха гэhэн хүсэнүүд эдэбхитэй добтолго хэжэ байна.

Экономическа хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороhон ороноо шэнэ замаар дабшуулхын тула энэ правительство ехэ оролдолго гаргаха байна гээд Васку Гонсалвиш тэмдэглээ. Саг зуурын тодорхой хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ юм.

Португалиин олонхи зониие революциин тала тээшэ оруулха гээшэ гол шухала зорилгомнай болоно гээд премьер-министр хэлэбэ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба Португалиин арад зоной хоорондохи харилсаа холбооe улам hайжаруулха шухала.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые тойрон жагсажа, нэгэдэлээ улам бэхижүүлхыень Васку Гонсалвиш Португалиин арад зониие, патриотическа ба түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые уряалаа.

ЛОНДОН

Сэрэгэй гаргаша хороохо

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй хүдэлмэриин hайн үрэ дүнгүүдые хараада абажа, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэдэ гаргашалгаяа Англи хороохо ёhотой гэhэн уряатайгаар хүтэлбэрилхы лейборис партиин бүлэг гэшүүд правительствада хандаба. Хельсинкидэ болоhон зүблөөнэй үеын таарамжатай оршон байдал, эндэ гар табигдаhан документнүүд хадаа зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаанай hайжаржа байhые гэршэлээ. Энэнь зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгада мүнгэ багаар hомолхо эрилтэ табина гээд уряа дотор хэлэгдэнэ.

Иимэ байдалда национальна бүхы доходой 5,75 процентые зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэдэ гаргашалха [illegible]

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф, телефон, радио

БУХАРЕСТ

РКП-гэй ЦК-гай Политическэ гүйсэдхэхэ комитедэй, СРР-эй Гүрэнэй Советэй, Министрнүүдэй Советэй хамтын заседани

ТАСС

РКП-гэй ЦК-гай Политическэ гүйсэдхэхэ комитет, СРР-эй Гүрэнэй Совет, Министрнүүдэй Совет хамтынгаа заседани дээрэ аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэhые hайшааба. Энэ хадаа Европо түбиин политическэ байдалые, уласхоорондын харилсаае hайжаруулха, Европо түбидэ аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ нүлөө үзүүлhэн түүхэтэ удха шанартай хэрэг.

РКП-гэй Генеральна секретарь, СРР-эй Президент Н. Чаушеску ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй гурбадахи шата тухай мэдээсэбэ.

Зүблөөнэй түгэсхэлэй акт румын арадай, Европын бусад арадуудай аша туhада, аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгада харюусана гээд мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Энээндэ хабаадаhан гүрэнүүд иимэ документ абахадаа, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, шахардуу байдал hуларуулха, адли тэгшэ байдалай, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын, хүсэ хэрэглэхэгүй, заналта хэхэгүй, Европодо үгэеэ ойлголсохо, эб найрамдал хангаха гэhэн гол ёhонуудаар ажаhуухые найдуулаа бшуу.

Баруун Германида «зузаан хармаантанай» хэрэглэлдэ хараалагдаhан юрэ бусын автомобильнуудай хэмhээ хэтэрүү шэнэ модельнүүд зохёогдоно. ФРГ-гэй харгыда ябаха гуримда энэ машинануудай таарахагүй байгаашье hаань, тэрэниие зохёогшод «ондоо оронуудта мүнгэ ехэтэй зон олдохо, эдэ машинануудые худалдан абаха» гэжэ тоолодог. ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Аймагай архитектор» — түрүү бэшэг. В. Бадмаев, Н. Ефимов гэгшэдэй репортаж. «Город хүдөө ажахыда туhална» — Улаан-Үдын Советскэ районой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Гинеевтэй хөөрэлдөөн. «Сагай уларил ба тарялан» — Л. Гончаровагай статья. ТАСС-ай hүүлэй hонинууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Хиналтын шанарта шухала анхарал» — Г. Толстихинай статья. АПН-эй материал. Совет орон доторнай. «Мүрысэдэг хүршэнэрэй hонин» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаhанда. Ородой түрүүшын революциин болоhоор 70 жэлэй ойдо. «Дүлэтэ тэрэ жэлнүүдтэ» — О. Серовагай статья. «Эрдэм техникэ: бэдэрэлгэ ба түйлалтанууд» — суглуулбари АПН-эй материал. Дэлхэйн оронуудай hонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. С. Сергеевэй корреспонденци. «Москва Олимпиадада бэлдэнэ» — АПН-эй материал. Б-М. Жигжитовэй корреспонденци. Элдэб hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.50 — Актун де Сент-Экзюпери. «Маленький принц». 11.30 — «Ухаалан зохёогшо» — тележурнал. 12.00 — Документальна фильмүүд харуулагдаха. 12.35 — «Зураг бүхэндэ — наран» (үнгэтэ). 12.50 — «Шэнэ hонин». 13.00 — «Үхибүүдтэ фильм». «Холын тамаралгада» — уран hайханай фильм. 14.30 — Футбол, «Динамо» (Киев) — «Черноморец». 15.15 — «Милициин сержант» — уран hайханай телевизионно фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (1-дэхи сери, үнгэтэ). 16.20 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 16.50 — Совет Литвагай 35 жэлэй ойдо зорюулагдаhан дуу, хатарай hайндэр (үнгэтэ). 17.50 — Забhарлалга. 18.00 — Стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойдо. «Халаан» — телеочерк. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Ургаса-75», 19.35 — Шэнэ hонин.

«Орбита». 19.35 — [illegible] (үнгэтэ). 19.50 — Футбол. «Динамо» (Киев) — «Черноморец». 20.35 — «Милициин сержант» (1-дэхи сери). 21.40 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 22.10 — Совет Литвагай ойдо зорюулагдаhан дуу, хатарай hайндэр. 23.15 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ). 23.25 — «Нэгэ концерт тушаа хөөрөөн гү, али Бетховеной пүүлшын соната» — телевизионно фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Наадалши, баяамни» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Горн» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 20.35 — «Бидэнэр харгы баринабди» гэhэн дамжуулга. 21.05 — Телевизионно hонин.

ҮНШАГТЫ hонирхохол байхат

БАРИЛГА ДЭЭРЭЬЭЭ БУЛАША ОЛДОБО

ШЭТЫН техническэ [...] жэлэй училищиин хамтын [...] рын барилга дээрэхи хана[...] бульдозерист Юрий Пляск[...] булажа байха үеэр үдэ о[...] жо байгаа hэн. Двигат[...] хүнхинөөн соогуур хүдэлм[...] шэдэй шанга шангаар хөө[...] дэхыень дуулажархиба. Ма[...] наяа зогсоомсоороо, эдэнэй [...] гэнэй хаанта засагай үеын [...] тан хашарhа мүнгэ шорой [...] hоо абахыень хараа hэн. [...] шэниинышье шорой худхан [...] дэржэ оробод. Алтан зүйл[...] — элдэб зүүдхэлнүүд, [...] гууд, үлгүүрнүүд, медальон[...] бэhэлигүүд хойно хойноhоо [...] добо.

Уданиьегүй шорой со[...] олдоhон алтан зүйлнүүд [...] циин хүдэлмэрилэгшэдэй [...] обоологдон табигдаад б[...] hэн. Мүнөө олоhон зүйл[...] дэйнь сэн тогтоогдожо б[...] Олоhонойнгоо түлөө хүдэл[...] ришэд шагнал абаха.

ГЭРТЭХИ ЗООПАРК

ГРУЗИИН ССР-эй Борж[...] гэжэ курортын хотодохи К[...] кинакиин нэрэмжэтэ үйл[...] 47-дохи байшангай хашаа [...] орохотойтнай сасуу, [...] хүсахада, зогсохо баатай бо[...] хот. Зүгөөр бү айгты, энэ[...] 80 хүрэhэн Курлик гэжэ [...] шубуун... хүсана гээшэ.

Курлик хадаа ан амитад[...] шубуу шонхорто ехэ дура[...] курортын захиргаанай хүдэл[...] рилэгшэ Яков Салагишвил[...] гэртэхи зоопарк соо бай[...] амитад шубуудайнь нэгэн [...] лоно. Хапа бүднэ, заряа, нут[...] фазанууд, япон тахяанууд, [...] сарканууд, тугас шубууд [...]

ПЕЛИКАН — ЗАГАҺАШАДАЙ ТУҺАЛАГША

УРАШУУЛАЙ ГАРААР БҮТЭЭГДЭҺЭН ЗҮЙЛНҮҮД

ИТАЛИДА ЕХЭ ХАЛУУН, ТҮЙМЭР БОЛОНО

[...] байнхай. Июль hарын [...] багта Хойто Африкаhаа [...] луун агаарай урасхал А[...] нин тээшэ үлеэгдэбэ. Тиихэд[...] Римдэ hүүдэр газарта 37 [...] дүс хүрэтэр халуун бо[...] Иимэ халуун болоhон[...] уламжалан ой соогуур, [...] рин тосхонуудаар түймэр [...] рана.

(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-0[...], зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, писем и селькоров — 2-67-[...], общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.